

Brassói Lapok

XXXIX. évfolyam
215. szám

Főszerkesztő:

Szele Béla dr.

Csütörtök

1933. évi szeptember 21

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldre postai szétküldéssel havonként 60 lej, postautalványon átutalva, vagy a kiadóhivatal pénztárához befizetve. Aki pénzbeszedő megbízott útján fizet, az beszedés díj címén Brassóban további 2 lej, vidéken 6 lej fizet havonta. — Külföldre negyedévre 300 lej, félévre 600 lej, egész évre 1200 lej. — Magyarországra negyedévre 12 pengő, félévre 24 pengő, egész évre 48 pengő. Magyarországon postataktó rékpénztári számlánk száma 12.174. — HIRDETESEK díja: hirdetési oldalon 3 lej, páros (bal) szövegdoldalon 6 lej, páratlan (jobb) szövegdoldalon 8 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők.

25 ezer vagy 250 ezer?

A hivatalos statisztika szerint, amelyet a munkügyi minisztérium bocsátott közre, egész Romániában mindössze 25.000 a munkanélküli alkalmazottak száma.

Ez a szám, mondani sem kell talán, nehezséges. Tudjuk, hogy Románia 85 százalékos agrárország, nem lehetnek hát milliók munkanélküli tömegei. De viszont azt mondani, hogy a 15 százalékos kitévő nem agrárterületből, azaz nem a földműveléssel foglalkozó két és fél millió lakosból mindössze 25 ezer a munkanélküli, mégis csak komolytalan túlzás. Illetve kicsinyítés.

Romániának mintegy 200 városa van. Ha a 25 ezres számot elosztjuk ezzel a számmal, akkor egy-egy városra 125 munkanélküli esik.

Egy-száz-huszon-öt! Meg tetszett ezt érni? Egyszázhuszonöt!

Ennyi munkanélküli lenne Bukarestben, Kolozsvárt és Temesváron vagy Gyulafehérváron, Csíkszeredén, Brailában.

Még tréfának is izetlen. Lemegyek az utcára és megállok bármelyik sarkon. Felőre alatt kétszer százhuszonöt munkanélküli téve'ye'g el a szemem előtt. Belegyök a vendéglőbe, a szegényes kávéházakba, kávéházakba, a pályaudvarokba, a közterületekre, mindenütt ott hemsegnek a nincstelenek.

A szociáldemokrata pártot nem lehet azal vádolni, hogy társadalmi kérdéseken túlozva. Ez a párt a munkásbiztosítási népmozgalom adataiból mégis megállapított annyit, hogy a munkanélküliek száma hozzávetőlegesen 200.000 körül mozog.

Ha ehhez a számhoz hozzávesszük azt, hogy a munkáspénztáron keresztül a lakosság csak egy részét lehet figyelembe venni s ha belekalkuláljuk, hogy a falvak is telve vannak éhezõ zsellérekkel, akkor azt kell mondani, hogy a hivatalos kimutatás körülbelül 10 százalékaig közelíti csak meg a való helyzetet.

Ennyit hát a hivatalos kimutatásról. Mint komikumról.

De ennél sokkal többet arról, hogy milyen hatásai vannak ennek a betegesen lejáratott statisztikának.

A kormány és a szociálpolitikai törvényhozás erre a kimutatásra épít. Ha egyszer azt mondják 25 ezer, akkor az 25 ezer. A kabinet ehhez a számhoz szabja a munkáspolitikai ruháját.

Igy azután megérthető, hogy a kormány legutóbbi minisztertanácsán megállapított mindenfajta közszociális, megyei és állami munkanélküli segélyt, mondván, hogy közmunkákat indít majd s ott alkalmazza a kenyérteleneket.

Közmunkák nem fognak indulni. Tudjuk, s tudja a kormány is. De hát mindössze 25 ezren vannak. Nem nagy baj.

Vagy legyünk jóhiszeműek. Tényleg vannak közmunkák. De csak 25 ezer emberre szabva. Tehát 25 ezer minden kenyér és támogatás nélkül marad.

Az egész szociálpolitika ráépül egy hamis számra és így azután ez a szociálpolitika véres, keserű realitásba valószínűleg.

Az éhezõk pedig felsírnak. Ma Nagyarádon követelnék az állástalan kereskedelmi alkalmazottak munkanélküli segélyt. Holnap a brailai kikötõmunkások megvegyetõznek éhségmarssal. Holnaputánmét Plöestén izgulnak.

A kormány pedig nem érti. Huszonöt-ezer mindössze és mégis!?

Eh, félre ezzel a hitvány számmal! Ne csapjuk be önmagunkat is. Nézzünk szembe a helyzettel addig, amíg nem trágárs.

Most még segíthetnek azok, akik a kenyér felett disznó'nak.

De holnap, ha továbbra is vakítottatják agyunkat, esetleg már nekik sem lesz kenyérük.

Vaida után Maniu, Maniu után Vajda...

Brătianu Dinu az ókirályságheli liberális-párt dinasztikus felkinálkozásánál közvetít

Mihalache nem a kormányt támadta, hanem politikai hitvallást tett

Titulescu presztízse békét teremthet a kormánypártban

Bukarest, szeptember 20.

Noha a belpolitikai helyzet teljességgel fel van forgatva s a helyzet nem kis jogai anarchikusnak volna nevezhető, Vajda Sándor bizakodása mégis indokoltnak látszik: a kormány egyelőre nem távozik.

Hangsúlyozzuk, egyelőre. Mert a hatalmon való időleges maradás még távolról sem jelenti azt, hogy a kormánypárt egysége helyreáll, felkavart élete megnyugszik s hogy a kormány képes lesz a problémák megoldására.

Lehet, hogy Titulescu hihetetlen presztízse lecsillapítja a szenvedélyeket.

Erdély — amelyet Maniu és táborá képvisel — talán abbahagyja a nagy csalást.

De a dolgok mélyén érnek és forognak az indulatok. Néhány hétig, néhány hónapig elhúzhatja Vajda Sándor.

De az, hogy az agónia tulsokáig már nem tart, bizonyos.

Mihalache és Brătianu Dinu

A kormány, hogy erkölcsi helyzetét erősítse, azt a hírt lanszirozza, hogy

Mihalache megbékülõben van és eshetőségek vannak a kormányba való beléptére is.

Naiv szemfényvesztés vagy Mihalache magatartásának alapvetõ félreismerése ez a híresztelés.

Mihalache nem békülhet meg, mert Mihalache nem haragudott. A kormánypárt alelnöke cámpulungi beszédében még csak a legtávolabbról sem rugtatott ki a kormány ellen. Hanem döntõ fontosságu programatikusan kérdéseket boncolgatott. Egy új ideológia alapköveit rakta le.

Mihalache új programja az egész nemzeti-parasztpart ideológiai építményét támadja.

Mihalache tehát nem a kormány ellen hadakozik, hanem egy új hitvallásról tesz számot.

Kibékülésről tehát beszélni sem lehet. Annál kevésbé Mihalachenak a kor-

mányba való belépéséről. Mert hiszen a belépés előfeltétele az lenne, hogy Mihalache dobja el politikai hitvallását, a mit csak az imént nyilatkoztatót ki.

Mihalache és a kormány viszonyának kiegyensúlyozódását tehát kizártnak lehet tekinteni.

Miután pedig az is elképzelhetetlen, hogy — minden közvetítő kísérlet ellenére — Maniu és Vajda között helyrcálljon a jóviszony.

A kormánypárt belső válságát gyógyíthatatlan betegségként kell felfogni.

Ez volna az egyik oldal. A másik oldal pedig a liberális párt elkeseredett, kétségbeesett harca a hatalomért. Erről alább emlékezzünk meg, e helyt csak az oliverális párt vezető emberének, Brătianu Dinunak nyilatkozatával foglalkozunk. Ez a nyilatkozat, amely a liberális párt állandó bizottságának ülésén hangzott el, hírek szerint sakkot jelentett az udvar felé.

A liberálisok bejelentik: Türelmük véget ért

De ennek a sakknak távolról sem volt ellenséges éle, hanem csak annak a törhetetlen akarata a kifejeződése, hogy

az oliverális párt ragaszkodik a hatalom átadásához és ezt a hatalmat Duca alatt akarja gyakorolni.

Brătianu Dinu állítólag a következőket mondotta:

— Az ország akar bennünket. Ha nem adják át nekünk a hatalmat, akkor majd a hatalomra kényszerítõdünk. Egy Duca-féle kormánylista liberális kormányzást jelentene. Ennek a listának minden meg-határozása a kormányzás meg-határozása is jelentené.

Mit jelent ez a nyilatkozat?

Azt, hogy a liberális párt energikusan követeli a hatalmat, törvényes körülmények között ugyan, de már türelme vége-re érte. Az a tény, hogy ez a követelés Brătianu Dinunak, az udvar bizalmi emberének szájából hangzott el, viszont azt akarja jelelni, hogy

a liberális párt a hatalmat a legdinasztikusabb körülmények között akarja gyakorolni.

A Vajda-kormányval ezzel a követeléssel is számolni kell. A liberális párt nem figyelmen kívül hagyható tényező.

Az a tény, hogy Brătianu Dinu száll síkra, biztosíték az udvar felé, hogy a párt is, Duca is, a legdinasztikusabb el-sőt.

Dekeket akarják uralmuk esetén érvényes-íten. Könnyen lehet, hogy az udvar meghall-

gatja Brătianu hangját. Esetleg Brătianunak előzetes felhatalmazása volt arra, hogy úgy beszéljen, mint ahogyan beszélt.

Meglepetések nincsenek kizárva.

Megirtuk már, hogy az oliverális párt állandó választmánya ülést tartott. Ezt az ülést, amely a belpolitikai élet kiáltóan nagy eseménye, Duca beszéde nyitotta meg:

— Azért kellett az állandó választmálynak összeülnie, hogy megszövegezzük azt az országhoz intézendõ kiáltványt, amely az ország érdekeiért vívott harcunk végsõ fázisa lesz.

Duca tehát hangsúlyozta, hogy az oliverális párt küzdelmének végsõ eszközeit óhajtja igénybe venni.

Duca után Brătianu Dinu szólalt fel. Miután az ülés zárt volt s az újságírókat sem engedték be, csak bizonytalan infor-

A párt harci riadója

A liberális párt — kezdõdik a kiáltvány — harcba szólítja az országot.

Románia kétségbeesett helyzetben van. Államlete szétdult és fenyegetett.

A felelõsség ezért a nemzeti-parasztpart négyesztendõs kormányzását terheli, mert ezen idõ alatt nem oldották meg egyetlen problémát sem, ellenben önkényesen uralkodtak, széltrombolták az energiákat, nem kimélbe a hadsereget sem, nyomorba taszították mindenkit s az országot a türelem legzsebsõ határá-ia üzték.

mációkból lehet a nagyjelentőségû beszédet összeállítani:

— A liberális párt sohasem volt kétlaki. Szavai és tettei között sohasem volt ellentét. Három év óta minden módon bizonyította, hogy lojális és engedelmis a Koronával szemben. Tehát a párt nem lehet gyanús. A párt az ország nevében magának követeli a hatalmat és hatalom-ra is fog jönni.

Ezután Brătianu kifejtette, hogy a liberális párt kormányának miniszterelnöke csakis Duca lehet.

A párt erejének és képességeinek tudatában követeli a hatalmat s ha nem kapja meg, az események sodorják az ország élére.

Ezután megszövegezték a liberális párt kiáltványát, amelynek tartalma a következő:

Ilyen helyzetben a külföld nem hajlandó Románia segítségére állani. Bizonytalanság és bizalmatlanság uralkodik mindenütt.

A nemzetnek a négyesztendõs dulas után védelmi és újjáépítési politikát kell csinálnia. De természetesen nem a mai rendszerrel, ezzel a szétmulló kormánnyal, ezzel a katasztrófális irány-zattal.

Hanem a liberális párttal — mondja a kiáltvány — amely nehéz helyzetekben mindig is megmentette az országot,

ezt a drága örökséget, amelyet most is a liberális pártnak kell megszabadítania."

A kiáltvány így végződik:

"Ezért tehát könyörület és hálalék nélküli harcot a nemzeti-parasztpárti rendszer gyors eltávolítása érdekében. Súlyos határozatokat leszünk kénytelenek hozni. Ezeket nem könnyű szívvél hajtuk majd végre, hanem a nagy kötelességek lelkiismereti ösztökélésére és a néptömegekre támaszkodva, amelyek annyiszor nyilatkoztak már bizalmukat a liberális párt iránt..."

Egyidejűleg Maniu, Mihalache és Vajda ellen

A kiáltványnak ezek az utolsó mondatai nagy feltűnést váltottak ki politikai körökben. Az emberek joggal kérdeik, mit jelent az, hogy a liberális pártnak súlyos elhatározásokat kell majd hoznia?

A liberálisok erre a kérdésre egyelőre csak annyit válaszolnak, hogy a nemzeti-parasztpárt ellen könyörtelen harcot indítanak, mégpedig tekintet nélkül a párt tagozódásaira.

Tehát egyidejűleg indul meg a csata Maniu, Mihalache és Vajda ellen.

Ez pedig annyit jelent, hogy a liberálisok nem hisznek a kormánypárt kebelén belül dúló csaták őszinteségében, hanem gyanakodnak, hogy az egész csak színjáték, amelynek célja: Vajda után Maniut, Maniu után Vajdát hatalomra hozni.

Békekísérletek Maniu és Vajda között.

Ujabb jelentéseink szerint Bukarestben hire járt, hogy

Vajda mindenképpen békülni ohajt Maniuvál, akinek át akarja adni, illetőleg vissza akarja adni a párt elnöki tisztségét is.

Kétségtelen az, hogy Vajda, Pop Joan belügyi államtitkárát kiküldötte Maniuhoz. Pop államtitkár Konopon, Pop Csicsó István kamarai elnök birtokán találkoztak Maniuvál. Pop Csicsó István is amellett foglalt állást, hogy Maniu foglalja el ismét a nemzeti-parasztpárt elnöki székét. A belügyi államtitkár kedden tért vissza a fővárosba, ahol Vajdát informálta Maniuvál folytatott tárgyalásainak eredményéről.

TITULESCU kedden délelőtt még mindig Szinájában tartózkodott és több külföldi fővárossal folytatott telefonbeszélgetést.

CRISAN

államtitkár részt vett a Bálty városban rendezett kiállítás megnyitásán. Az államtitkár beszédet tartott, amelynek során kijelentette, hogy a kormányt két héten belül átszervezik.

Mirto közlekedésügyi miniszter állítólag belügyi miniszter lesz, Gafencut pedig mai államtitkári minőségéből teljes jogkörű miniszterre léptetik elő.

A közlekedésügyi miniszterumba erdélyi államtitkár neveznek ki.

A kormánypárt végrehajtóbizottsága a Tempo jelentése szerint szeptember 22-én, pénteken ül össze.

A KÜLFÖLDI HITELEZŐK

még mindig nem hajlandók a román kúldottekkal tárgyalni. Madgearu pénzügyminiszter kedden is folytatta megbeszéléseit Titulescu külügyminiszterrel. Kisvárgott hírek szerint a román kormány ultimátumszerű megkeresést intéz a hitelezőkhöz, közölve velük, hogy amennyiben nem kezdik meg a külföldi adósságok ügyének rendezését, annyiban Románia a maga részéről véglegesen megszakítja a tárgyalásokat és marad eredeti álláspontja mellett, azaz a transzfermoratórium mellett.

TITULESCU: DISZPOLGAR

Kisenev, Bessarabia székvárosa hétfőn Titulescut a város diszpolgarának választotta meg.

Pierre Cot Oroszországban

Moszkva, szeptember 20.

Pierre Cot, az Oroszországban időző francia légügyi miniszter hétfőn egy katonai akadémia gyermekiskoláját látogatta meg. Cot kijelentette, hogy a Szovjet gyermeknevelési rendszer a legjobb, amit ebben a nemben láttott.

A francia légügyi miniszter ezután leszögezte, hogy az oroszországi viszonyokkal a legteljesebb mértékben van elégedve.

Kánya valamit végzett...

A francia kormány intézkedései azt mutatják, hogy a magyar-francia közeledés eredményeket ért el

A leszerelés kérdésében nem tud megegyezni a „nagy tanács"

Az angol és francia álláspontot a német kérdésben vallott felfogás különbözősége zavarja

Páris, szeptember 20.

Pár hónappal ezelőtt Róma irányította az európai politikát. Minden szem Róma felé fordult. Nagy fordulatok lehetősége lógott a levegőben s voltak országok, amelyek felfokozott reményekkel tekintettek Mussolini tevékenysége felé.

Róma akciójának rendkívüli nagy eredménye a négyhatalmi egyezmény volt, amely a mai rohanó viszonyok között elég sokáig tartotta izgalomban az európai diplomáciát. A négyhatalmihoz fűzött remények és kombinációk azonban már nem hoztak olyan gyors eredményt, amint azt sok helyen várták. A diplomáciában viszonylagos nyugalom állott be, amit a német nemzetiszocialisták harci kúrtjének folytonos harsogása és az emiatti francia berzenkedés töltött ki. Egyébként azonban az ugynevezett nagy akciók pihenék s kiderült az is, hogy a négyhatalmi szerződés, mint olyan, nem teremtett, — amint nem is teremthetett — teljes összhangot a négy szerződő nagyhatalom között.

MOST UJRA PÁRIS A KÖZPONT

Néhány hét óta újra nagy mozgolódás van az európai diplomáciában. Ezúttal azonban Franciaország tette le a garast és

Páris áll az események középpontjában. Kezdődött a dolog a francia politikusok oroszországi látogatásával, aztán folytatódott a közép- és kelet-európai kérdés „felkarolásával". Franciaország ebben a pillanatban minden irányban dolgozik s bár tevékenykedései többféle irányba között ebben a pillanatban még nem lehet világosan kimutatni a szerves kapcsolatokat, kétségtelen, hogy a párisi diplomácia alaposan megfontolt vezérelv szerint jár el és cselekszik akkor is, amikor politikusait a Szovjethez küldi, akkor is, amikor a magyar külügyminiszterrel tárgyal és utat keres Bulgária felé és akkor is, amikor a leszerelés kérdésében magához ragadja az irányítást.

Egyidejűleg folyik a kisanant folytonos tájékoztatása és előkészítése is. Az előkészítés csak az osztrák-magyar ügyekkel lehet

összefüggésben. Lengyelország bekapcsolása a tárgyalásokba talán az orosz kérdéssel tartozó szoros kapcsolatot. A bolgár külügyminiszterrel folytatott megbeszélés viszont a kelet-európai ügyekkel függ össze.

Ebben a pillanatban úgy tűnik fel, mintha Franciaország megfeledezett volna Németországról, mert fontosabb dolgokkal kell törődnie.

De vajjon megfeledezett-e?

A Szovjethez való tüntető és meleg üdvözlés kétségkívül Németországnak szól. Németország felé irányul Ausztria támogatása is s nem független a német ügyektől az sem, hogy a magyar külügyminiszter Párisban olyan nagyon melegen fogadták. Franciaországnak a közép- és kelet-európai kérdés megoldása azért lett olyan sürgető, mert

kétségkívül beletartozik abba a politikai irányvonalba, amelyet a feltámadt német harciasággal szemben épít ki nagy szorgalommal.

A magyar kérdés

Kánya magyar külügyminiszter párisi tárgyalásai befejeződtek. Hétfőn Villani báró párisi magyar követ társaságában a külügyminiszter kihallgatáson jelent meg Lebrun köztársasági elnöknek, a nyári palotában. Az a tény, hogy a külügyminiszter nem egyedül jelentkezett a kihallgatáson, mutatja, hogy ennek a látogatásnak nem volt más célja, mint a tisztelgés magyar részről és a megbecsülés kifejezése a köztársasági elnök részéről. Politikai kérdésekről ezen a látogatáson aligha lehetett szó, ennek ellenére azonban

az elnök 45 percig tartotta magánál a magyar külügyminisztert és a párisi magyar követet.

Ez is a meleg baráti érzés kifejezése akart lenni.

Egyébként pedig Kányának hétfőn már nem voltak komoly tárgyalásai. Ugy látszik, hogy a vasárnapi tanácskozásokon elintézték azokat a kérdéseket, amelyekről egyelőre szó

lehetett s leszögezték azokat a megállapodásokat, amiket mindkét részről lesegeztek.

Hétfőn este hét óra 50 perckor a magyar külügyminiszter elhagyta Páris. A pályaudvarra sokan kísérték ki és melegen búcsúztatta a francia külügyminisztérium is. A buszutatásnál megjelent újságírók száma azonban felülmulta a tulajdonképpeni búcsúztatókat.

Ennek a magyarázata az, hogy a vasárnapi tanácskozások eredményéről még mindig nem adtak ki semmi véglegesnek látszó és tartható tájékoztatást.

A francia újságírókat pedig kevés dolog érdekelte az utóbbi időben, annyira, mint éppen ez a látogatás és a Magyarország és Franciaország között hivatalosan megkezdődött tárgyalások. Meg is kísérelték, hogy valamit megtudjanak Kányától, a magyar külügyminiszter azonban „erős diplomatának" bizonyult. Egyáltalában nem adott nyilatkozatot.

Fejlődésben vannak a dolgok

A magyar miniszterelnök párisi tárgyalásairól tehát sem francia, sem magyar részről nem adtak ki semmi hivatalos nyilatkozatot. Nyilvánvalóan megvan ennek a maga komoly oka. Egyszerű következtetéssel azt a magyarázatot lehetne kihámozni, hogy a magyar külügyminiszter és a francia miniszterelnök, valamint külügyminiszter között folytatott megbeszélések csak elindító voltak bizonyos távolabbi elgondolásnak. Az eredmények a tárgyaló feleken kívül eső feltételektől függenek.

Franciaországnak közölnie kell más államokkal azokat, amiket a magyar külügyminiszterrel hallott.

Röviden közvetítenie kell s miután ez folyamatos és hosszabbra nyúló tevékenységet kíván, egyelőre nem akarja nyilvánosságra hozni az eddigi tárgyalásokat.

Annyi bizonyosnak látszik, hogy

Franciaország folytatni kívánja a tárgyalásokat Magyarországgal, tehát úgy látja, hogy lehetőségei vannak a közvetítésnek.

Ha Magyarország mereven elzárkózott volna, vagy ha Franciaország semmi engedményt sem helyezett volna kilátásba Kánya előtt, úgy nem volna szükség erre a titkolózásra.

Aztán vannak már olyan újabb jelek is, amelyek megjelölnek valami irányt. E jelek szerint

Beck lengyel külügyminiszter már kedden Párisba érkezik Varsóból.

Becknek először Daladier miniszterelnökkel, aztán Paul Boncour külügyminiszterrel kell tanácskoznia. A párisi lapok jelentése szerint a francia hivatalos körök rendkívüli érdeklődéssel várják ezeket a tárgyalásokat, amelyek a bolgár és magyar külügyminiszterekkel folytatott megbeszéléseknek lesznek a folytatásai és érintik a leszerelés kérdését is.

A leszerelés körül

A másik fontos kérdés, amely ebben a pillanatban Párisban forr, a leszerelési értekezlet előkészítése.

Az angol delegátusok már vasárnap megérkeztek Párisba. Eden külügyi államtitkár és Tyrell párisi nagykövet vette fel a tárgyalásokat a francia külügyminisztériummal. Henderson még nem érkezett meg.

A tanácskozások délelőtt 11 órakor kezdődtek meg. Este hivatalos tájékoztatást adtak ki, amely így szól:

Daladier és Boncour fogadták lord Tyrell párisi nagykövetet és Eden külügyi államtitkár. A felek délelőtt 11 óratól délután 5 óráig tanácskoztak. Mindkét állam képviselői kifejtették álláspontjukat a leszerelés kérdésében.

Az angol és francia kiküldöttek azután

megvizsgálva a helyzetet, igyekeztek a megnyilvánult felfogásokat közös mezezőre hozni. Az angol kiküldöttek az első tárgyalási nap eredményéről jelentést tettek Londonban.

A kiadott hivatalos tájékoztató szerint tehát a felek „igyekeztek" összhangba hozni álláspontjaikat. Daladier a tanácskozás befejeztével kijelentette, hogy az angolok sok megértést tanúsítottak s így a helyzet most sokkal jobb, mint juliusban volt.

Kedd reggelre megérkezett Párisba Norman Davis, majd Henderson is s így most már az „igazi nagy tanács" folytathatja a tárgyalásokat.

A FRANCIAK REMÉNYKEDNEK, AZ ANGOLOK — NEM

Az első tárgyalási napról kiadott hivatalos jelentés hangja már eléggé mutaja, hogy

nincs valami nagy összhang a francia és az angol álláspont között.

Ennek ellenére a francia lapok nagyon reménykedve ítélik meg a helyzetet, valószínűleg Daladier nyilatkozata nyomán. Kifejtik, hogy tulajdonképpen négy pont körül folytak a megbeszélések, e négy pont közül azonban csak egy van olyan, amelyben az angolok és a franciák között súlyosabb természetű ellentét van.

Az első pont az ellenőrzés tartama és az ellenőrzést követő leszerelés további mértéke. Az angolok álláspontja itt az, hogy

Franciaországnak már most meg kell kezdnie a leszerelést, mert csak akkor lehet Németországgal szemben a békeszerződésekre hivatkozni, ha a leszerelésre vonatkozó rendelkezéseket Franciaország is betartja.

A második pont az ellenőrzés „periódikus" voltára vonatkozik. Ez is francia javaslat, de pedig olyan, amit Anglia nem akar elfogadni, mert az angol delegátusok szerint ez nagyon sértene Anglia méltóságát.

A legnehezebb a megegyezés a negyedik pont kérdésében, amely Németországra vonatkozik.

A francia javaslat annak a megállapításnak kéri, hogy Németország megszegte a békeszerződéseket, amikor a demilitarizált rajnai zónán rohamosztagosokat engedett gázrádálkodni.

Franciaország ebben a kérdésben felvilágosítást kért a német kormánytól, de nem kapott választ. Közölte ezt a tényt Angliával és Olaszországgal is, a várható fellépés azonban elmaradt e két nagyhatalom részéről. Ilyen körülmények között Franciaország annak a megállapítását kéri, hogy amennyiben e két nagyhatalom nem siet a békeszerződések végdelmére, úgy elveszíti tiltakozási jogát az esetleges külön francia fellépés esetén.

Különösen ez az a pont, amely nagy és komoly meglepetést váltott ki angol körökben.

EDEN HIRTELEN VISSZAUTAZOTT LONDONBA

Kedden reggel Eden hirtelen visszautazott Londonba. Helyét a tanácskozó asztalnál maga Henderson foglalta el. Egyes hírek szerint Eden azért utazott haza, hogy tanácskozással folytasson MacDonald miniszterelnökkel.

A további tanácskozások szerdán délelőtt folytatódnak.

Lehet, hogy tartani fognak egész héten keresztül.

A jövő hétre már más program van. Daladier Genfbe megy és beszédet tart, amely válasza lesz Neurath német külügyminiszter beszédére.

Londonból újra megerősítik azt a hírt, hogy Sir Simon lemond. Utódja valószínűleg Irwin indiai alkirály lesz, esetleg Eden jelenlegi külügyi államtitkár.

Duca és Bratianu György megbékélése az udvarnak is tetszik

Vajda nem fogadta a szovátai küldöttséget

Bukarest, szeptember 20.

Lapzártakor vett jelentésünk szerint a Peles-kastély közelgő jubileumi ünnepségén nagyjelentőségű belpolitikai esemény várható.

A meghívottak sorában ott lesznek Duca és Bratianu György egyaránt.

A két ellenséges liberális vezérnek kibékülése az ünnepség alkalmával valószínű.

Hírek szerint ez a békülés az udvarnak is konveniens, mert az uralkodó Vajda távozására esetére formulát keres a következő kabinet összeállításával kapcsolatban.

MANIUÉK ÚJ GYÜLÉST HIVNAK EGYBE KOLOZSVÁRRA

Az Adeverul híradása szerint Maniukhoz újabb hét erdélyi képviselő csatlakozott. A maniusták még a parlament megnyitása

előtt újabb gyűlésre ülnek össze Kolozsvárt. A meghívott ezuttal maga Maniu Gyula fogja kibocsátani.

Az Adeverul tudni véli, hogy a kormány-párt brassómezei szervezete elnökével, Voicu Nişescuval az élén, Vajda mellett áll, ezzel szemben Suciu Aron dr. volt megyei prefektus és Joanes ügyvéd vezetésével Maniut brassói látogatása alkalmával küldöttség ke-reste fel.

Suciu és Joanes biztosították Maniut arról, hogy szolidárisak a szovátai határozattal, s hogy a községi tagozatok Maniu mellett állanak.

Igy Brassómege az Adeverul szerint Maniu megyéjének tekinthető.

Suciu Aron dr. kérdésként ezzel kapcsolatban a következő kijelentést tette:

— A híradás teljességgel téves. Semmiféle

hasonló irányú beszélgetés Maniu és közöttem nem zajlott le. Az Adeverul információja kombinációból születhetett csak meg.

AVERESCU MARSALL

nem vesz részt a Peles-kastély ünnepségén. Ezzel szemben kékinges gárdát szervezett, amely október 3-án Turnuseverinben „hadgyakorlatot” tart.

VAJDA

nem volt hajlandó fogadni azt a küldöttséget, amely a szovátai határozatokat akarta a miniszterelnöknek hivatalosan átnyújtani. Vajda az audienciakérő sürgönyre Moldovan Valér volt államtitkárnak a következő választ küldötte:

„Köszönöm a figyelmet. A határozatot ismerem már az újságokból. Kérem, ne zavarjanak, gyógykurára vagyok itt.”

A bajor határon minden csendes

Habicht bejelenti, hogy a döntő küzdelmet a világ németisége osztrák földön vivja meg

Bizalmas tárgyalás Bécs és Berlin között

Bécs, szeptember 20

Ugy látszik, hogy a bajor hitlerista rohamosztágozók nagy határmenti felvonulása az adott körülmények között „simán” történt meg. Legalább is ezidáig nincs semmi jelentés arról, hogy Ausztriában felborult volna a helyzet, sőt arról sincs, hogy a nagy katonai parádé hogyan zajlott le és miként viselkedtek az ugyancsak felvonulni készülő osztrák hitleristák.

Ha valami nagy dolog történt volna, úgy eddig nyilván tele volna vele Európa. Így ebben a pillanatban még azt kell hinnünk, hogy a kis Ausztria ezuttal is sikeresen kibújt a hitlerista Németország élelő ércarkjaiból.

Bécsben azonban forrnak a dolgok

Hétfőn este, tehát a legizgalmasabb időben, a Heimwehr vezérőrnagy tanácsa ülést tartott. Ezen az ülésen foglalkoztak azzal a nyilatkozattal, amit Winkler alkancellár tett, s amelyben az alkancellár kijelentette, hogy csak abban az esetben tarthat ki Dollfuss mellett, ha a kormány nem tér le a demokratikus politikai irányzat útjairól.

Ezzel a nyilatkozattal szemben a Heimwehr vezérőrnagyossága hétfőn este lezsegezte, hogy ragaszkodik a fasiszta államrend bevezetéséhez, s csak abban a meggyőződésben támogatja Dollfuss, hogy a kancellár rövidesen elkötelezi magát a fasizmusnak.

A Heimwehr küzdeni fog az ellen a politikai felfogás ellen, amelyet Winkler alkancellár képvisel, s amelyet az alkancellár grátsi beszédében fejtett ki.

Fey államvédelmi miniszter is beszélt a frontharcosok szövetségében. Beszédének különösen az a része keltett felhívást, amelyben Winkler alkancellár ellen foglalt állást. Kijelentette, hogy Winkler állásfoglalása gyengeséget jelent.

Ő tudja, hogy Apsztriában még nagy harcok lesznek és nincs is szándékában kitérni ezek elől a harcok elől.

Németországi hangok

A bécsi megnyilatkozásokkal egyidejűleg Berlinben is hangzottak el beszédek Ausztriával kapcsolatban. A legjelentősebb ezek közül Habicht beszéde volt, azé a Habichté, aki már annyiszor és olyan kiméletlenül támadta a mai osz-

trák kormányt.

Habicht ezuttal nem a rádióba beszélt, hanem a Sportpalastban tartott előadást az osztrák helyzetről. Többek között kijelentette, hogy a németiség nagy politikai és világnézeti harca Ausztriában fog lezajlani.

Kétségtelen, hogy osztrák földön lesz a döntő ütközet, ehhez azonban a világnak semmi köze, mert ez szigorúan a világ németiségének belső ügye.

Kérdés, hogy Franciaország is ezen a véleményen van-e. Vagy nem is kérdés.

Papen nem szarvas, hanem politikai vadászatot van

Budapest, szeptember 20.

A Magyarországon időző Papen alkancellár kísérete és sajtófőnöke, von Bosse, nyilatkozatot adott az egyik budapesti jobboldali lapnak. A nyilatkozat fölötté érdekes és jellemző.

Von Bosse mindenképpel kijelentette, hogy nagy tévedés volna azt hinni, hogy Németország alkancellárja egyszerű vadászatra jött volna Magyarországra. Papen nagyszerűen úszik, teniszezik, vadászik, mindezek gyakorlásában azonban nem kell neki Magyarországra mennie.

Ez a vadászat politikai vadászat és kétségkívül jelentős is.

Papen tartózkodására vonatkozólag kijelen-

tette von Bosse, hogy mindenképpel megvárják Kánya külügyminisztert, aki utban van Párisból hazafelé.

Kányával föltétlenül beszélnie kell Papennek.

Csütörtökön a kormányzóknál is tiszteletet teszi s aztán szép emlékekkel és eredményekkel utaznak haza.

Politikai „konkrétumokról” von Bosse nem mondhatott semmit, de ismételtén lezsegezte, hogy a vadászat mellett komoly politikai megbeszéléseket folytatott az alkancellár.

Az Anschlussról szólva von Bosse kijelentette, hogy Németországnak nem célja bekebelezni Ausztriát, mert erre nincsen is szüksége.

Prága „eltanácsolta” a pápai nunciust

Benes bevallja, hogy az agrárpárt nyomása válságba kergette Csehországot

Prága, szeptember 20

A kormánytanács gazdasági bizottságának legutóbbi ülésén komoly ellentétek keletkeztek Benes cseh külügyminiszter és az agrárpárt miniszterei között. Benes nagy expozét tartott, amelyben vázolta, hogy Csehszlovákia exportja az utóbbi időben mennyire katasztrófálisan visszajelődött.

Ennek okát ő azokban a szerződésekben látja, amelyeket a kormány az agrárpárt hatása és befolyása alatt kötött néhány külföldi állammal.

A kormány gátat vetett a mezőgazdasági termékek szabad importjának, ugyanakkor azonban kötelezte magát arra, hogy mániából és Jugoszláviából bizonyos

menyiségű gabonát átvessz. Ezek a szerződések más államok visszahuzódását eredményezték, ami viszont kedvezőtlenül befolyásolta az ország külkereskedelmi mérlegét.

Benesnek az agrár-miniszterek nevében Malypetr adott választ. Védelmezte a Romániával és Jugoszláviával kötött szerződéseket.

A Benes és az agrárpárt miniszterei közötti ellentét még nem látszik elintézetinek. És újabb, talán ennél is nehezebb baj is van a prágai koalíciós miniszteriummal, amely jelentéseink szerint nagyon közel van a szétbomláshoz. Ezt az újabb és aligha „elintézhető” nehézséget a pápai nuncius körül keletkezett hatalmas kaparodás idézte elő.

Aranyerek

Az aranyerek okozta borzasztó kínok és szenvedések gyorsan enyhülnek és gyógyulnak a Cadum kenőcs használata következtében. Igyekezzen haladéktalanul beszerezni egy tégllyel.

Németországi lapok is, de az osztrákok is közölnek olyan híreket, hogy

Ausztria és Németország viszonyának rendezésére napok óta bizalmas tanácskozások folynak Berlinben.

Egyes lapok már azt jelenti, hogy német politikai körökben nyíltan beszélnek és vitatkoznak erről a kérdésről.

Vannak olyan lapok is, amelyek „pontos” adatokat közölnek ezekről az állítólagos tanácskozásokról. Ezek szerint Rosenberg márégebben 17 pontból álló tervezetet dolgozott ki, ezt azonban Neurath nem találta eléggé „diplomatikusként” s azért ő maga készítette egy új tervezetet. Ez a tervezet már csak három pontból áll. Az alábbi három pontból:

1. Németország együttműködik Ausztriával politikailag és kereskedelmiileg.

2. Ausztria alkalmazkodjék Németország politikai irányzatához, legfeljebb az okmérésüket képviselje és tartózkodjék a túlzásoktól.

3. Az osztrák kormány engedje előre haladni az osztrák nemzetiszocialista mozgalmat. Ebben az esetben Németország kívülről nem kíván befolyást gyakorolni az osztrák mozgalomra, amely haladhat a maga útján.

Ez a tervezet már igazán elég „diplomátikus”. Nem kívánja Ausztria függetlenségének feláldozását, csak azt, hogy politikában és kereskedelemben azt tegye Ausztria, amit Németország akar s aztán engedje szabadon érvényesülni azt a nemzetiszocialista mozgalmat, amit Ausztriában is Németország teremtet meg.

APRÓ, DE JELLEMZŐ JELENTÉSEK

A Hitler-kormány belügyminisztere a „Die Welt am Abend” című lapot azonnali hatállyal betiltotta.

A prágai belügyminisztérium betiltotta Hitler Adolf „Mein Kampf” című könyvének a terjesztését.

Buresch dr., osztrák pénzügyminiszter hétfőn repülőgépen hazaérkezett Rómából. Egyes hírek szerint

Buresch római eredményei megszilárdították a Dollfuss-kormány helyzetét.

Ciraci pápai nuncius ugyanis nemrégiben levelet intézett a tót függetlenségi mozgalom legexponáltabb vezéréhez, Hlinka páterhez. A levélben, amely természetesen rövidesen nyilvánosságra került s amely inkább kenetteljes főpásztori irás volt, mint politikai megnyilatkozás, Ciraci nuncius azt a kifejezést találta használni, hogy ő nagyon szereti és becsüli a „tót nemzetet”. Ez a „tót nemzet” kifejezés kavarta fel a vihart. A cseh lapok egyöntetűen tiltakoztak az ellen, hogy a tótokat bárki is külön nemzetnek tekintse. Kórusban követelték, hogy a nunciust hívják vissza, mert méltóságával össze nem egyeztethető politikai véleménynyilvánításra ragadtatta magát.

A lapok és a cseh közvélemény felháborodása nyomán minisztertanácsai határozattal utasította vissza a nuncius megnyilatkozását a kormány és felkérte a Vatikánt, hogy Ciracit „felvilágosítás” céljából idézze be Rómába.

Ettől függetlenül azonban a prágai kormány nem hivatalosan felszólította a nunciust, hogy ő maga kérje visszahívását. Vagyis eltanácsolta Ciracit Prágából.

A feldühödött cseh nacionalizmus ezzel elégtételt kapott, de a katolikus néppárt nem elégedett meg, hanem hangosan kezdte követelni, hogy a pártból kikerüljön két minisztert — Srumeck és Dostalek — mondjon is le.

„Brukenthal” szanatórium

Felek - Avrig (Județul Sibiu). Klimatikuss gyógyhely.

Üdülhely és vizgyógyintézet, Kneipp Wörishofen módszere szerint. Fekvőkurák. A kurák különösen ősszel és télen hatásosak. Október 1-étől mélyen leszállított ellátási díjak: Lakás és ellátás, külön szobával naponta 80 lej, többágyas szobában 60 lej. Park. Télen jégpálya, rödlipálya. Prospektusokat küld a kezelőség. Vezető orvos dr. Binder Gy. (Wörishofenben kiképezve).

Készül orvos: Dr. Binder Gy. Wörishofenben kiképezve.

A GALLIA

FRANCIA SELYEMGYÁR

tisztelettel értesíti hűséges vevőkörét, hogy rendelkezésükre bocsátja a következőket:

GYÖNYÖRŰ ŐSZI VÁLASZTÉK! NAGY ÁRLESZÁLLÍTÁS!

DETAIL ÁRUSÍTÁS:

A KÖZPONTBAN:

BUCUREȘTI, Str. Barăției No. 2. I. emelet.

FIÓKOK:

BUCUREȘTI: Str. Lipscani No. 36., „Trianon”
Barăției No. 4., Calea Griviței No. 80.

VIDÉKEN:

Galați - Iași - Braila - Chișinău - Cernăuți - Cluj
Constanța - Sibiu - Craiova - Plocești - Bacău -
Roman - Focșani - Timișoara.

A portugál partok mentén elsüllyedt egy magyar hajó

Lisszabon, szeptember 20.

A kicsiny magyar tengeri kereskedelmi hajózást hétfőn érzékeny veszteség érte: az *Amszterdam felől Portugália felé tartó „Magyar” nevű gőzös a portugál partok közelében, Leixoeitől keleti irányban 70 mértföldnyire elsüllyedt.*

A 3 ezer tonnás magyar gőzös, amely éveken keresztül járta a tengereket és óceánokat, ismeretlen okok miatt veszélybe került és süllyedni kezdett. Szikratávírással vészjeleket adott le s azok alapján meg is a jelent a süllyedő hajónál a British Hope (Brit remény) angol gőzös. Segíteni a hajón már nem lehetett és sorsára kellett bízni. Az angol gőzös azonban a magyar hajó legénységét az utolsó emberig kimentette és fedélzetre vette.

Marosvásárhely állandó magyar színházát akar

Marosvásárhely, szeptember 20.

Mint ismeretes, az erdélyi magyar színházak között az elmúlt évadban egyedül a szatmári színház prosperált Szabadkay József igazgatásában, azért, mert ott színházpártolási akcióval szervezték be a színi évadot.

Most, szatmári példára, érdekes vállalkozás színhelye lesz Marosvásárhely is.

Mint értesültünk, Erdélyi Miklós, volt nagyvárad színiigazgató, akinek tradicionális multja van az erdélyi kisebbségi színházak történetében, koncessziót kért és kapott a marosvásárhelyi színházra és Marosvásárhely városánál is megpályázta az állandó színházi bérletet.

A jelenleg Bukarestben tartózkodó színiigazgató, aki különben Gróf László volt nagyvárad színiigazgató és jelenleg kedvelt román színész apósa, Marosvásárhelyen is meg akarja a magyar társadalmi szervek segítségével szervezni a színházi évadot, olyan formán, hogy megalakítja a színpártolókat és színházbarátok egyesületét, amelynek minden egyes tagja minimális bérletösszeggel állandó látogatója lesz a színháznak. Ebből a célból már a Magyar Párt helyi vezetőségével is érintkezésbe lépett és tárgyalásai eredménnyel kecsegtetnek.

A marosvásárhelyi színtársulat titkárja, Salgó Andor volt bucaresti színházi titkár, aki már meg is kezdte munkáját Marosvásárhelyen. A marosvásárhelyi közvélemény érdeklődéssel várja Erdélyi színiigazgató tárgyalásainak eredményét, annál inkább is, mert a székely főváros az utolsó időben sok hiábavaló és sikertelen színházi próbálkozás színhelye volt.

A magánalkalmazottak munka- nélküli segélyt követelnek

A nagyvárad nagygyűlés

Nagyvárad, szeptember 20.

A nagyvárad magánalkalmazottak és tisztviselők szervezete nagygyűlést tartott, a melyen követelték a 40 óras munkahét bevezetését, erős kritika tárgyává tették a legutóbbi minisztertanács határozatát és ezzel a határozattal ellentétben azt követelték, hogy az állam, megye és város a jövőben is folyósi-son munkanélküli segélyeket.

A magánalkalmazottak és tisztviselők gyűlése határozatilag kimondta, hogy szükséges nek tartja, miszerint

a munkügyi minisztérium állapítsa meg az alkalmazottak létminimumát. A szervezet vasárnapra hatalmas tüntető gyűlést megtartását tervezi. A megindult szervezkedésbe a szervezet bevonja a munka nélküli magánalkalmazottakat is.

A kolozsvári árindex 63 százalékot esett

A Dermata-gyár a munkások bérét ötszázalékkal leszállította

Kollektívszerződés vagy árindex

Kolozsvár, szeptember 20.

A Dermata cipő- és bőrgyárban újabb hirtelmények jelentek meg, melyek az indexrendszer alapján a munkások béréit öt százalékkal leszállították.

A bérleszállítás az ugynevezett indexrendszer alapján történt, amely gyakorlatban van a Dermata-gyárban.

Az igazgatóság az év elején nem kötött kollektívszerződést, hanem munkarendet szerkesztett, amelynek segítségével most leszállíthatta a béreket öt százalékkal. A munkarend összeállításánál állítólag nem tárgyaltak a munkássággal, hanem minden tárgyalás, vagy megkérdezés nélkül ezt a rendszert egyszerűen bevezették.

A munkarendnek egyik pontja a megélhe-

tési indexrendszerre vonatkozik és megadja az igazgatóságnak azt a jogot, hogy a piaci árak esése szerint leszállíthassa a béreket.

Az igazgatóság megállapította, hogy Kolozsváron a piaci árak 6.03 százalékkal estek, de ennek ellenére is, csak öt százalékkal szál-
lítja le a béreket.

A munkásság e megállapítással szemben azt állítja, hogy az igazgatóság ezt a megállapítást önkényesen, vagy helytelen információk alapján eszközölte, mert

a piaci árak Kolozsváron — a kenyér kivételével, — nem estek. Jogtalanul éri tehát a munkásságot ez az újabb fizetésredukció, ami ellen — némelyek állítása szerint — tiltakozni fognak.

Aki még nincs hétéves, az is mehet iskolába, de csak állami iskolába

A korengedő éves gyermekekkel megfosztják a „tanszabadságotól”

Brassó, szeptember 20.

Románia alkotmányának 5-ik és 8-ik szakasza az állam polgárai részére faji, nyelvi és vallási különbségre való tekintet nélkül lelkiismereti szabadságot, tanszabadságot, gyűlekezési szabadságot, egyesülési szabadságot és minden a törvények által megállapított szabadságot biztosít, kimondván a törvény előtti egyenlőséget is. Románia politikussai benn és a külföldön állandóan és melletve egyet-
tően hivatkoznak az alkotmány ezen két-ségtelenül szép és szabadelvű rendelkezéseire.

A valóságban azonban az alkotmány e hivalkodva hangoztatott és minden alkalommal előtérbe tölt rendelkezései igen gyakran szenvednek csorbát. Nem egyszer a kormány intézkedései, igen gyakran pedig a kormány közegei kerülnek szembe ezekkel a rendelkezésekkel.

Állandó rovatot lehetne már nyitani azoknak a sérelmeknek felsorakoztatására, melyek mind azt hirdetik, hogy az alkotmányban lefektetett elvek valóra váltása körül bajok vannak, különösen a kisebbségi kérdések körül. Erről tesz bizonyosságot egy legújabb eset is, mely

A berni kisebbségi kongresszus nem akarja a német zsidókat kisebbségekné tekinteni

Bern, szeptember 20.

A berni kisebbségi kongresszus rátért a kisebbségi önkormányzatok követelésére vonatkozó határozati javaslat tárgyalására. Az előadó a szudéta-németek kiküldöttje volt, aki hatalmas beszédben indokolta meg azt, hogy miért tarthatnak és tartanak igényt minden állam kisebbségei az önkormányzat kivekedésére. Kifejtette az előadó, hogy a kisebbségi szerződések betartása csak a kisebbségi jogok minimális biztosítását jelenti. Az államoknak be kell látniuk, hogy csak abban az esetben tekinthetik maguknak a kapott kisebbségeket, ha módot nyújtanak arra, hogy kisebbségek az állami élet minden ágában számarányuknak és képességüknek megfelelő munkát végezzenek. Ez egyáltalában nem elszakadási, vagy elleneséges törekvés a kisebbségek részéről, hanem ellenkezőleg, részesei akarnak lenni az államélet fenntartásának és felelősségteljes irányításának.

Azután azt fejtette ki az előadó, hogy Európa békéje kétségkívül a kisebbségi kérdés okos rendezésétől függ, mert nem lehet addig békéről beszélni, amíg a kisebbségek jogos nyugtalanságokkal és panaszokkal vannak tele.

A kongresszuson a német zsidók képviselői nem jelentek meg, bár nem jelentették be kilépésüket sem. A kongresszus vezetősége egyébként azon az állásponton van, hogy a német zsidóság kérdése nem kisebbségi kérdés.

Ezután Wilfan József dr. elnök a különböző zsidó küldöttségek helyzetével foglalkozott. A zsidó csoportok tudniillik ahhoz a feltételhez kötötték együttműködésüket, hogy a berni értekezlet hivatalosan is foglaljon állást a németországi zsidóüldözésekkel szemben.

Wilfan elnök azonban kifejtette, hogy az értekezlet ezt a követelést nem teljesítheti. A zsidó csoportok tagjai erre elhagyták a tárgyalótermet.

Később a lengyelországi és esztországi oroszok, a lengyelországi litvánok, a katalánok és a magyar csoportok nevében Kurtschinsky lengyel egyetemi tanár kifejtette, hogy a maguk részéről hozzájárulnak az előzői indítványokhoz, de csak azzal a feltétellel, hogy a mostanában megnyilvánuló zsidóellenes hullámot az általános emberi jogokba ille-
közönek és az értekezlet programjával el-
lentétesnek kell minősíteni.

— Leendő anyáknak kellő figyelmet kell fordítani arra, hogy bélműködésük rendben legyen, ez pedig a természetes „Ferenc József” keserűvíz használata által érhető el. Nőorvosi klinikák vezetői egybehangzóan dicsérik a valódi Ferenc József vizet, mert könnyen be-
ve ető és rendkívül enyhe hatása gyorsan és minden kellemetlenség nélkül jelekedezik.

élénk világot vet arra, hogy hogyan fest nálunk például az a bizonyos tanszabadság, melyet az alkotmányon kívül a nemzetközi szerződések is biztosítanak. Románia kisebbségei részére.

A népoktatási törvény rendelkezése szerint az elemi iskola első osztályába csak azok a gyermekek vehetők fel, akik életük hetedik évét betöltötték. E rendelkezés ellenére azonban felvehetők az olyan gyermekek is, akiknek csak pár hét hiányzik az előírt korból, ha erre miniszteri engedélyt nyernek.

A most megnyílt tanévben is számos olyan gyermek kérte az elemi iskolákba való felvételét, amelyik még nem töltötte be teljesen a hét évet. Ezek szabályszerűen folyamodtak a korengedély megadásáért és meg is kapták csaknem valamennyien, de a kisebbségi iskolák kérelmezői közül sokat kellemetlen meglepetés ért.

A tanfelügyelőség értesítette a kéré-
mezőket, hogy

a korengedélyt megkapták, de csak az állami iskolába iratkozhatnak be.

Szóval az, hogy még nem töltötték be a hetedik életévüket, nem akadályozza őket, hogy az iskolába felvéessenek, csupán az a kis bibi van a dolognak, hogy kisebbségi iskolába nem járhatnak, hanem kötelesek az állami iskolába beiratkozni.

Hanem pedig várjanak még egy csztendőt és akkor iratkozzanak be.

Hát így néz ki az egyenjogúság és a mindenki részére biztosított tanszabadság. Remélhetőleg a kisebbségi iskolák illetékes vezetői nem hagyják szó nélkül ezt az újabb hódítási mesterfogást és elkövetnek mindent arra nézve, hogy az alkotmány rendelkezései még a Seroiciv Local al Invățământul és a revizorátusok is kötelesek legyenek respektálni.

A király is te'len lesz

Olténiában tartják a hadgyakorlatokat

Bukarest, szeptember 20.

A királyi hadgyakorlatokat ez évben Olténiában tartják meg, Krajova körül szeptember 27-től október 12-ig. Az uralkodó mindvégig jelen lesz.

A gyakorlatokon részt vesz az I. és VII. hadtest, valamint az ország egész lég-
hadereje és lovassága.

A hadgyakorlatok programja: Szeptember 30-ig a csapatok csoportosítása, október 5-ig első hadműveletek október 5—10-ig a főhadműveletek a utolsó két napon a bírálat.

szoknak, akik tulzottan kíváncsiskodtak. Azt is beismerte, hogy könnyelmű, mert Brassóból ellopott pénzért mindössze csak egy rend ruhát vásárolhatott.

A többi elosztogatta.

Most tehát egy rend ruháért ül és olyan büntetés vár rá, mint aki kasszát furt és közpénzekből százharmincezer lejűt lopott el.

★

A díszes társaság az ügyészség fogházában ül. Nyár volt, amikor lefogták őket. Most az utcákon hideg téli szél fujdogál.

Megfordult a kocka. Ők ülnek a fedél alatt, melegen, mi pedig a károsultak, „hűvösen” maradtunk.

(s. m.)

— VOGT-WEISZ EDITH zongoraművész, 15-én megkezdte a tanítást. Jelenkezés délelőtt 11–1-ig és délután 4–6-ig. (Vár-utca 4. I.)

Bickerich zeneigazgató a Peles-kastély ünnepélyén

A román királyi udvarmesteri hivatal meghívta Bickerich Viktor brassói zeneigazgatót, hogy a Peles kastély fennállásának ötvenéves jubileumára rendezendő ünnepségeken való részvételre. A zeneigazgató a bukaresti filharmónikusok hangversenyén Bach több orgonaművét játssza el a királyi család tagjai előtt. — Bickerich Viktor elfogadta a magas meghívást.

Kiállítás a „brassói görbétükör”

Néhány nap múlva rendkívül érdekes rajz és karc-kiállítás nyílik meg az Astra kultúregyesület dísztermében. A kiállítóművész M. Jorda, Románia egyik legkiválóbb karrikaturistája, aki mellesleg különböző fővárosi lapok brassói munkatársa is. Ez az újságíró művész hosszas munkával elkészítette Brassó közéleti vezetőinek a modern karrikaturáját, azonkívül más művészi munkákat készített amelyek mind egy rendkívül érdekesnek ígérkező kiállítás keretében mutat be Brassó város közönségének. A kiállítás részleteire még rátérünk.

Ritter dr. és Strat ezredes újra Ligatagok

E hó 17-én Nagyszebenben a Közép Liga közgyűlést tartott és megválasztották a ligatagokat. Brassóból újra megválasztották Ritter dr. és Strat ezredest, kik a jövőben is Brassó érdekeit fogják labdarugó ügyekben képviselni. Segesvárról Schuller, Szebenből pedig Giurgiu őrnagyot választották tagokká. Örömmel regisztráljuk, hogy Brassó érdekeit e két kipróbált sportember fogja a Ligában képviselni.

Svéd atléták Brassóban

Október elején egy válogatott svéd atléta-gárda indul utra. Első állomásuk Budapest, ahol a válogatott magyar atlétákkal küzdenek meg. Második állomásuk Brassó. Valószínűleg ezzel a viadalal nyílik meg az új brassói stadion.

A svéd atlétaszövetség a következő atléták részvételét jelezte:

Arne Larsson 800 m. síkfutás 1 p. 54 mp.

Ragner Magnusson 5000 m. síktávfutás 15 p. 06 mp.

Alfons Holmgren 1500 m. síkfutás 4 p. 01 mp.

M. Bergmann 100 m. síkfutás 10.9 mp.

Sven Strömberg 400 m. síkfutás 49.5 mp.

Viking Stromquist gerelyvetés 64 m. 10 cm.

Ture Gustavsson 110 m. gátfutás 15.3 mp.

Ezenkívül 2 ugró és 2 dobó atléta jön, aszerint, hogy kik kapnak a brassói kirándulásra szabadságot.

Szép és érdekes versenyre van kilátás. Ha fenti atléták eredményeit megfigyeljük, oly atlétákat fogunk együtt látni, kik európai viszonylatban is a legesők között vannak.

SPORTEREDMÉNYEK:

I. A. R.-pálya:

Suburbu—I. A. R. 1:1 (1:0). Biró: Fazakas.

Kisiklott a logarasi vonat

A Brassó—logarasi útvonalon tegnap délelőtt kisiklott egy tehervonat. Egy kocsi teljesen összezúzódott, a vonatvezető súlyos, de nem életveszélyes sebeket szenvedett. A karambol miatt a közlekedés egyideig csak átjárással történhetett meg.

Elnököt választott a Legényegylet

Tekintettel arra, hogy a brassói Legényegylet elnökét, Vasváry Aladár segédlelkész helyezették Brassóból, új elnököt választott a Legényegylet választmányi bizottsága. A Legényegylet új elnöke dr. Dávid László lett, akinek beiktatása vasárnap délután történt meg ünnepélyes keretek között. Miután az üdvözlő beszédek elhangzottak, az új elnök nagy beszédben vázolta a Legényegylet célkitűzéseit és munkásságát.

Százharminckilenc vádpont egy ploesti főhadnagy ellen

A brassói hadbíróóság vádirata szerint a főhadnagy a törvény minden paragrafusára ellen vétett

Brassó, szeptember 20. A brassói V. hadtest hadbíróósága a maga nemében példátlanul érdekes bűnügyet kezdett tárgyalni kedden reggel. A különös per középpontjában egy főhadnagy áll, aki a büncselekményekben rekordot ért el, amennyiben tetteivel — a vádirat szerint — a román katonai büntető törvénykönyv összes paragrafusára ütközött.

A rekord-vádolt neve Campeanu, rangja pedig főhadnagy. A Ploestiben székelő 19-ik nehéztüzérségi ezredben teljesített

szolgálatot. A hatalmas hadbíróási vádirat szerint ez a Campeanu főhadnagy tevékenysége alatt a visszaélések eddig nem tapasztalt tömegét követte el.

Igy sikkasztott, csalt, okiratot hamisított, aktákat semmisített meg, eltulajdonított dolgokat és általában olyan büncselekményeket követett el, amelyek közül bármelyik elég ahhoz hogy a katonai büntető törvénykönyv paragrafusai alapján felelősségre vonják.

A vádiratban összesen százharminckilenc vádpontot sorakoztattak fel a főhad-

nagy ellen. Azonkívül több, mint ötven tanút idéztek be, akiknek az a hivatásuk hogy az összetörölődött vádtömeget tisztázzák.

Tekintve, hogy a vádirat rendkívül hosszú, annak felolvasása az egész tárgyalási napot igénybe vette. Valószínű hogy az összes tanukat kihallgatják, mivel rengeteg zavaros részletet kell tisztázni és ezért az érdekes per több napig fog elhúzódní. A vádat a perben Rascu kapitány hadbíró-ügyész képviseli, míg a tanács elnöke Muscalu ezredes.

A megye megszavazta a segélyt, a miniszter megtagadta

A brassói megyei tisztviselők nem kapnak házbér-segélyt

Brassó, szeptember 20. Néhány nappal ezelőtt beszámoltunk arról, hogy a vármegye háza közel háromszáz ezer lej házbérsegélyt szavazott meg a tisztviselőknek. Ezt a segélyt a vármegye vezetősége azért akarta tisztviselőinek megadni, mert az utóbbi években embertelenül megcsónkították fizetéseiket, úgy, hogy a tisztviselők a legszűkebb viszonyok között élnek, amit fokoz az a körülmény is, hogy a tél küszöbén állunk, amikor különösen a családok emberei, nem kerülhetik ki a nagyobb kiadásokat.

A határozatról a törvényes előírásoknak megfelelően értesítették a felettes hatóságokat, ahonnan ma legnagyobb meglepetésre az

a válasz jött, hogy a vármegye által kiutalt segélyösszeg kifizetését nem aprobálják és az egész határozatot megsemmisítik.

A felettes hatóságok döntése a vármegye háza tisztviselői körében általános elkeseredést váltott ki. Ez annál is inkább érthető, mert hiszen, — amint azt megírtuk, — maga a vármegye állandó választmánya elismerte, hogy a tisztviselők helyzete rendkívül súlyos és a mai lecsökkentett fizetések mellett képtelenek rendesen megélni.

A prefektúra megtagadta a kötelességét: megszavazta a segélyt, a felettes hatóságok azonban a segély kiutalását végleg elgáncsolták. A vármegye maradt a határozattal, a tisztviselők pedig segély nélkül.

1879-1933-ig

Az Essigmann Károly cég fizetésképtelen

Kényszeregyezséget kér Brassó egyik legrégibb rövidáru üzlete

Brassó, szeptember 20. A brassói kereskedelmi élet egyre fokozódó válságát jellemzi az a kényszeregyezési kérdés, amelyet néhány nappal ezelőtt nyújtottak be a brassói törvényszékhez. A kényszeregyezésbe jutott cég a Virágos 16. szám alatt levő Essigmann Károly rövidáru üzlet, amely még 1879-ben alakult és így Brassó egyik legrégebbi kereskedelmi vállalatának tekinthető. A cég jelenlegi tulajdonosai Essigmann Károly utódai és pedig: Vogelsang Irén és Adolf, Orendi Eduard, Herfurth Gerda és Orendi Valéria.

A törvényszéki kérdésben, amelyet 1663. sz. alatt iktattak, a régi és jónévi üzlet tulajdonosai rámutatnak arra, hogy az egyre súlyosabb válságban valósággal agyonnyomórtották őket adókkal. Az üzlet távolról sem ment úgy, hogy a jövedelemből az adókat, a házbért és egyéb kiadásokat fedezni lehetett volna és ezért fizetésképtelenné vált.

A cég hitelezőinek ötvenháromezer kvótát ajánl fel ötévi lefizetésre. A vagyoni állag a kényszeregyezési kérdés benyújtásának pillanatában: készpénz 14.167 lej, árukészlet 1 millió 966.496 lej, adóskok számlája 85.934 lej, a hitelezők számlájának végösszege pedig 1 millió 588.167 lej. Az üzlet közel száz bel- és

külföldi cégnek tartozik.

A brassói törvényszék egyébként az utóbbi napokban több kényszeregyezési kérést tárgyal. Így többek között nemrég kényszeregyezséget kért a brassói Draudt Testvérek és Wilhelm Jeckel cég, amely hitelezőinek négy év alatt lefizetendő 60 százalékos kvótát ajánlott föl. A törvényszék a kérést indokoltan látta és ezért a feltételek mellett jóváhagyta a kényszeregyezséget.

Ugyancsak jóváhagyta a törvényszék a Luise Benkner cég kérését is, amely tudvalevőleg négy év alatt lefizetendő negyvenszáza láros kvótát ajánlott föl hitelezőinek.

★ CUKORNÉLKULI BEFÖZÉS, főzelékek konzerválása, befőttek, lekvárok, kocsányák, szörpök, főzelékek, saláták, uborka és káposzta berakás, gyümölcs- és főzelékasalás, ecet és mustárkezelés, írta Sárosi Bella, ára 50 lej. Postaköltséggel 55 lej. Kapható a Brassói Lapok Könyvosztályában.

★ A TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁS egységesítő törvénykönyve utasításokkal, román és magyar nyelvű kiadásban megjelent. Fordította Ormai István tanácsos. Ára 35 lej. Pósta szállítással 45 lej. Kapható a Brassói Lapok könyvosztályában.

Elmaradnak a marosvásárhelyi országos teniszversenyek

Marosvásárhely, szeptember 19. Megírta a B. L., hogy a marosvásárhelyi M. S. E. sportegylet, amely az ország sportéletében igen jelentős pozíciót vívott ki magának, a hét elején országos teniszversenyeket akart rendezni, amelyekre az ország minden részéből megérkeztek a versenyzők.

A beállított rossz időjárás következtében a sportklub vezetősége azonban kénytelen volt a versenyt bizonytalan időre elhalasztani és így a teniszjátékosok is elutaztak.

PRIMARIA MUNICIPIULUI BSASOV No. 21.405—50.59. D. C. 1935. serv. economic.

ARLEJTÉSI HIRDETÉNY

A városi vágóhid épületében megüresedett két bóraktárhelyiségnek, (az egyik két helyiségből, a másik egy helyiségből áll), 1 évre való bérbeadása céljából folyó évi október hó 4-én délelőtt 10 órakor a városi polgármesteri hivatalban nyilvános árlejtés, lepecsételt, bélyeggel ellátott ajánlatokkal fog tartatni, a nyilvános számvitelről szóló törvény 89—110. cikkeinek alkalmazásával.

Az ajánlattevőknek az egészségügyi tanács előírt engedélyt kell bírniok.

Az ideiglenes óvadék az ajánlott bérösszeg 5 százaléka.

A közelebbi feltételek a városi gazdasági ügyosztályban tekinthetők be.

Brasov, la 15. Septembrie 1935.

Primar: Dr. C. Voicu m. p. Secretar General: Dr. Popovici m. p.

PRIMARIA MUNICIPIULUI BSASOV No. 23.641—1935. 3066. D. C.

serv. economic.

ARLEJTÉSI HIRDETÉNY

A Hirsch-utca 1. szám alatti városi 8. számú üzlethelyiségnek, (amely a Franz Bezzian cégnek volt bérbeadva), 5 évre való bérbeadása céljából folyó évi október hó 4-én délelőtt 11 órakor a városi polgármesteri hivatalban nyilvános árlejtés, lepecsételt, bélyeggel ellátott ajánlatokkal fog tartatni, a nyilvános számvitelről szóló törvény 89—110. cikkeinek alkalmazásával.

Az ideiglenes óvadék az ajánlott összeg 5 százaléka; az ajánlat elfogadása után az óvadék a bérösszeg 50 százaléka egészíti ki.

A közelebbi feltételek a városi gazdasági ügyosztályban tekinthetők be.

Brasov, la 15. Septembrie 1935.

Primar: Dr. C. Voicu m. p. Secretar General: Dr. Popovici m. p.

Óriási meglepetés az
Astra Mozgóban
?

HIREK

TOMCSA SANDOR:

A szerelem vállaljai párbeszédében Szerelem a tribünön

(Szin: egy futballpálya zsúfolt tribünje. A pályán heves és döntő mérkőzés folyik.)

Ideges hang: ... Most szálljon bele... szurás!!... Na de ilyet, kérem? Megáll!! Rémes!

Gunyos hang: Tessék elhinni, tudna játszani, csak ne akadályozná a lába. Ha a futballhoz nem kellene láb, válogatott lehetne.

Zsiros hang: Csevernyák pocsek! Csevernyák olyan ronda pocsek, hogy ha én labda lennék és ő egy futballista, nem engedném, hogy belémrugjon.

Dühös hang: Csevernyák hagyja már a futballt... Na tessék nézni!... Csevernyák menjen munkanélküli pályára... Megint rossz helyre adta!... Helyesbíték: Csevernyák menjen a fenébe!!!

Lány: Miért menjen, kérem?

Dühös hang: Miért? Ez jól! Miért? Mert a futball nem neki való.

Gunyos hang: A nassád bizonyára nem a szemével nézi azt a zöld-fehér lajhárt.

Lány: Maga pedig nézze jól meg, mert ha még egy ilyet mond, kikaparom a szemét.

Zsiros hang: Ejha, rámenő játékos a kis béka... Megint luftolt! Pfuj!... Na, ehhez mit szól?

Lány: Mit szólhatok: maga mindig formában van?

Zsiros hang: Ja, én nem vagyok futballista.

Lány: Nincs is formája magának!

Ideges hang: Hallatlan, már sérteget is... Pfuj Csevernyák!

Lány: Őnt? Őnt tisztelt ur, ahogy nézem, csak késsel lehetne megsérteni.

Gunyos hang: Na, maga megkapta!

Ideges hang: Kisasszony, köszönje, hogy ön nem férfi, mert elfaultolnám.

Lány: Én pedig büntetést rugnék magába!

Dühös hang: Így szembeszállni egy tribün véleményével.

Lány: Persze szembeszállok, ne bántssák Palit... Brávó, Csevernyák! Jól van, Csevernyák!

Gunyos hang: Ünnek bizonyára nagyapája az az ugynevezett játékos? Legalább is úgy mozog.

Zsiros hang: Megint kapu mellé rugott... és maga még védi?

Lány: Persze, védem és ha mind jönnek és ha kik tudnak, azok is jönnek, úgy is védem!

Dühös hang: Mi köze magának hozzá?

Lány: A közöm, hogy... védem és védem és védem.

Gunyos hang: Na, ezeket a lövéseket nem nagyon kell védeni.

Lány: Csukja be a száját, tisztelt ur, mert kihül a gyomra.

Zsiros hang: Próbálna nekem ilyet mondani, maga... maga Csevernyákné.

Gunyos hang: Csevernyákné! Ez jól!

Lány: Hát tudja meg, hogy el is vesz!

Dühös hang: Na, attól nem félhet, hogy brutális lesz, mert rugni nem tud.

Lány: Azért nem ajánlom, hogy össze-rugják a port.

Ideges hang: Én sem irigylem, fiam, ettől a zöld-fehér remekműtől.

Lány: Mit tudja maga, hogy ki ez a Csevernyák Pali.

Gunyos hang: Hát nem egy Takácskettő, az bizonyos.

Lány: Persze nem, hanem Csevernyák Pál a vőlegényem!

Dühös hang: Gratulálok! Ilyen csatár nincs hét temetőben.

Ideges hang: ... Na, most megint nála van a labda... micsoda tiszta helyzet... vágja már!... na!... na!... Fölé ment... Pfuj Csevernyák!

Dühös hang: Alljon ki, ki vele! Mam-lasz!!!

Zsiros hang: Pfuj! Megfizették!! Szé-hamos!!!

Ideges hang: Ez egy csatár? Nem szégyelli magát?! Pfuj!!

A fél tribün: Pfuj Csevernyák!!

A egész tribün: Pfuj Csevernyák!!!

Mindenki: Pfuj Csevernyák!!!

Lány: Ne félj Pali, itt vagyok!! Itt vagyok, Pali!! Pali sze-ret-lek!!! Sze-ret-lek!!!

(A bíró lefújja a meccset.)

— **MÓRA FERENC MEGGYÓGYULT.** Budapestről jelentik: Móra Ferenc, a kiváló író — mint annak idején a B. L. jelentette — súlyos operáción esett keresztül. A nagybeteg már legközelebb elhagyhatja a Grünwald-Szanatóriumot. Mórát Winternitz tanár szabadította meg epeköveitől. Az operáció kitünően sikerült, Móra Ferenc már felkelt a betegágyából. A folyógyúlt író Szegedre megy vissza, siet átvenni a deszki ősi avartemető föl-tárásának vezetését, ami iránt betegsége alatt is szakadatlanul érdeklődött. Ez a lovas-sírokból álló temető ugyanis a maga nemében egyedülálló érdekességekre vezette a jeles kutatót és író.

— **AZ „ŐSI CSIKI LAKODALOM” MAROSVÁSÁRHELYEN.** Tudósítónk jelent: Nagyszabású művészi élményben lesz része nemcsak Marosvásárhely közönségének. A marosvásárhelyi újságírócsoporthoz rendezésében, dr. Hirsch Hugoné, a csikszerecai szanatóriumi igazgatótulajdonos agilis feleségének vezetésével bemutatják az „ősi csiki lakodalmat”, az eredeti ceremóniákkal. Az előadásra mintegy száz csiki székely férfi és asszony érkezik eredeti ruhákban. Tekintettel arra, hogy az érdekes néprajzi előadás már a Székelyföld minden városában diadalmas sikert aratott, máris nagy érdeklődéssel várják a székely fővárosban.

ABLAK

Jámor Imre gyilkosának, Bancsa Józsefnek kérvénye, akit magánzárkájában az örülés fenyeget, nem új és nem érdekes. A kéjgyilkosból hamar gyávát csinál a zárka. A gyilkos idegbeteg. Nem új dolog az, hogy a tett után, a szétroncsolt és felvesszőzött idegek kilomboltága után az irtózatossá és a visszajárás percei következnek. Mindez nem új, csak nagyon fájdalmas. Fájdalmas látni, hogy a társadalom nem gyógyít, hanem még betegbette teszi a megbillenőt. Ebben az esetben az az új, váratlan és érdekes, hogy amikor a fogház igazgatósága elfogadta és teljesíteni akarta a gyilkos kérését és azt kérdezte a raboktól, hogy ki akar Bancsával lakni, nem akadt egyetlen rab sem, aki vállalkozott volna. Ha a forradalmár, akit nem testi baj, nem beteg idegzet, hanem egy világnézet olt az óriás falak közé, megtagadja a gyilkossal való együttélés kérését, még érthető. De hogy a sok csavargó, falekü éhenkórász, kasszafuró, besurranó utszéli bandita és sikkasztó között egy sem akadt volt, aki a véreskezűt szobátársnak előállalja, ez váratlan. És jelent valamit. Ez azt jelenti, hogy nem is olyan fenéig leprás, csupaseb, nyakig genny az emberiség. Ez azt jelenti, hogy lenn a szemek alatt, a mellek alatt alszik valami. Azt jelenti: még a legjobban lesújtottban is van valami, ami felemelheti. Ami megváltást ígér. Ami azt kiáltja, hogy az ember nem Bancsának születt. Hogy alkotásra, szépre, jóra, nemesre való. Hogy a meghurcolt, megszegezett, megtövisezett ember él. És beszél. Beszél a nagyváradi börtönben. vagy a Van der Lübbe ellentárgyaláson, de beszél. De kiált. Kiáltja, hogy érdemes élni. Hogy van miért. Hogy jók vagyunk. Hogy nem mi vagyunk a rosszak. Az ember jó és az marad. Ezért él a munka, az élet, öröm és ezért hal szörnyet holnapután az ágyu, a csizma és a kövérség.

— **A RAB, AKI ÖTEZER LEJÉRT KISZABADITJA A RABOT.** Nagyváradról jelentik: Madász Lajos és neje ösitlepi lakosoktól Tóth János és Moisa Ferenc különböző áru cikkeket vásároltak, pénz helyett azonban három lopott irógéppel fizettek. Madász az irógépekkel felkeresett egy Freimann Ernő nevű egyént, akinél értékesítette a gépeket. Az ügyben a hatóságok annak idején eljárást indítottak. Madászt, akit időközben őrizetbe vettek, három hónapos vizsgálati fogság után szabadlábra helyezték, Freimann viszont tisztázta magát. Madász tanuvallomása alapján, amely szerint Freimann tudott arról, hogy a gépek lopottak, sőt a rajtuk levő számokat ki is vakarta, Freimann ellen az eljárást most ismét megindítják. Madász különben kijelentette, hogy teljesen jóhiszeműen keveredett az ügybe. Madász naivságára szerfölött jellemző, hogy vizsgálati fogsága alatt „bedült” Rácz Kálmán nagyszalontai rovtomut-tu betörőnek, aki cellatársa volt. Rácz ugyanis kijelentette, hogy kiszabadítja Madászt, ha ötezer lejt fizet neki. Madász erre valamilyen uton-módon értesítette feleségét, aki egy kuglófba öt darab ezres bankót süttött bele. Madász átadta az összeget Rácznak, aki a pénzzel természetesen meglógott. Az ügy folytatolagos tárgyalását október kilencedikére tűzte ki a bíróság.

— **PEZSGÖZÖTT A SZAKÁCS.** Marosvásárhelyről jelentik: Az itteni István-szálló tulajdonosának a fürdővadból hátramaradt italkészletére adó- és lakbértartozások miatt végrehajtást vezettek és a végrehajtás biztosítására lefoglalták és lepecsételték hivatalosan a pince tartalmát is. Az étterem szakácsa, Barbu Valentin, most feltörte a hivatalos pecsétet a pinceajtón és álkulccsal behatolt a pincébe, ahonnan négy üveg pezsgőt emelt el. Mivel szobájában a hirtelen beállott őszi es időjárás következtében már hideg volt, az étterem néhány székét összevagdalta és azzal befűtött, majd nekilátott a négy üveg pezsgőnek. Csakhamar ki is itta az üvegekből a finom italt és részegen kiment az utcára és mindenkinek elmesélte, hogy mit csinált. Ilvenformán a csendőrség tudomására jutott a betörés híre és lefoglalták a zártörő és egyben tolvaj szakácsot.

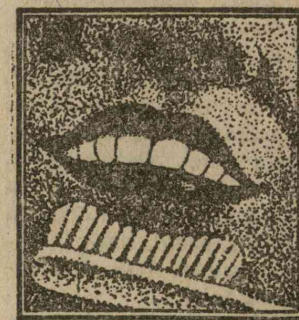
— **Felakasztotta magát, nehogy felakasszák.** Berlinből jelentik: A lübecki törvényszék a múlt héten tárgyalta le Kähding munkás bünperét, akinek az volt a bűne, hogy hónapokkal ezelőtt egy csatározásban meggyilkolta Meinen Villy hitlerista rohamosztágot. A bíróság a munkást halálra ítélte, az ítélet végrehajtására azonban nem került sor, mert a halálraítelt munkás hétfőn éjszaka börtöne cellájában kötelel sodort fehérneműből és arra felakasztotta magát.

— **A KOLOZSVÁRI HADBÍRÓSÁG HIREI.** Kolozsvárról jelentik: Lazar Augustin 1-es vadászrezendbeli katonát a hadbíróság lopás miatt két hónapi elzárással sújtotta. — Blaga János csendőrkáplárt, aki egy gondjaitra bízott közkatont a zárkából kiengedett, 15 napi elzárással sújtotta.

— **A NAGYVÁRADAI GÖRÖGOLDALI GYILKOS ATTÓL FÉL, HOGY MEGÖRÜL.** Nagyváradról jelentik: Bancsa János, a nagyváradi Szöllőhegy ugynevezett Görögoldán bestialisan meggyilkolt Jámor Imre gyilkosa, aki ezidő szerint a börtönben vár ítéletére, a napokban védőügyvédje útján újabb kérvényt intézett a fogház igazgatóságához, amelyben azt kéri, hogy engedjék meg neki azt, hogy a fogház valamelyik műhelyében dolgozhasson, azonkívül helyezték közös cellába a többi rabokkal, mert nem bírja már a cella magányát: örüléstől fél. Folytonosan rémképeket lát, félelmi rohamai vannak, azt kéri, hogy helyezzen az igazgatóság akárkit a cellájába, csak legyen valaki ember mellett, mert így nem bírja tovább. A börtönigazgatóság teljesíteni is akarta Bancsa kérését és megkérdezte a rabokat, hogy ki hajlandó a gyilkossal együtt lakni. Jellemző arra az általános elborzadásra, amit ez a rettenetes gyilkosság okozott mindenfelé, az a tény, hogy a börtön rabjai között nem akadt egyetlen ember sem, aki szobátársnak vállalta volna Bancsa Józsefet.

— **ALLANDÓ ROVAT.** Kolozsvárról jelentik: Bálint Istváné, tordaszentlászlói asszony pincéjében egy gerendára felkötötte magát és meghalt. Mire hozzátartozói rátaláltak, halott volt. Öngyilkosságának oka teljesen ismeretlen.

— **RICHTER PÁL MOZISZINÉSZ FILMFELVÉTEL KÖZBEN SZERENCSETLENÜL JÁRT.** Innsbruckból jelentik, hogy Richter Pál német mozziszinész, A három császár vadász című film felvételei közben az innsbrucki hegyek között szerencsétlenül járt. A filmben Richternek életveszélyes jelenete is van, amelyet double-val akartak eljátszatni, a színész azonban ragaszkodott hozzá, hogy maga akarja végrehajtani a szédületes ugrást, amely három próbán minden baj nélkül sikerült, a felvétel alkalmával azonban szerencsétlenül végződött. Richter Pál egy szakadékba esett és eszméletlenül hozták fel a mélységből. Állapota súlyos, de nem életveszélyes.

Belföldi
gyártmány!

Szép fehér fogaknak erős a vonzóerejük. Ez a legszebb természetes ékszer. Nagyon könnyen lehetnek szép fehér fogaink, ha reggel és este Chlorodont fogkrémet használunk. Kérjen ingyen próbatubust a Chlorodont S. A. R.-tól Brasov.

Szép fehér fogak:
Chlorodont

EZEN TABLETTÁK

NEURALGINE

JURIST

megriintetik
a leghevesebb
fejfájást

— **ISMÉT MEGKEZDI MŰKÖDÉSÉT A MAROSVÁSÁRHELYI FESTŐISKOLA.** Tudósítónk jelentik: Beszámolt a B. L. arról, hogy a marosvásárhelyi városi tanács által kreált festőiskola, amelynek vezetője Ciupe Aurél festőművész, a kolozsvári képzőművészeti akadémia tanára, már a múlt évben is igen jelentős szerepet játszott a székely főváros művészeti életében és az iskola tanítványaiak kiállítására nagy erkölcsi sikerrel végződött. Az iskola, amely hézagpótló szerepet tölt be, mert az egész Székelyföldről, minden városból sok tanítványa van, ismét megnyílt.

— **A VONAT VÁLTÓJA NYARSALTA FEL AZ AVASFELSŐFALUI FOGTECHNIKUS.** Nagyváradról jelentik: Megirtuk, már, hogy hat héttel ezelőtt a nagyváradi pályaudvar közelében a pályatesten egy fiatal katona borzalmasan összeroncsolt hullájára akadtak, amelyben Izrael Ernő avasfelsőfalui fogtechnikusra ismertek. A szerencsétlen fiatalember szanitécként teljesített katonai szolgálatot. A titokzatos haláleset mögött bűntényt sejtettek. A fiatal katona halálát azonban csak az ujjában lefolytatott vizsgálat tisztázta. Megállapították, hogy a fiatalember hamiskártyások közé keveredett, akik a közismert és veszedelmes „itt a piros — hol a piros?” nevű kártyajátékkal teljesen kifosztották. A szanitékatonára visszakövetelte a pénzét, mire az egyik sipista horogütéssel leterítette, majd társaival együtt a robogó vonatról a sínek közé dobta. A fiatal katona egy váltóra esett, amely valósággal felnyársalta. A rendőrség már a hamiskártyások nyomában van és így az ügyben rövidesen szenzációs letartóztatások várhatók.

— **PECSETET TÖRT AZ ÁCSMESTER.** Nagyváradról jelentik: Özv. Tiedl Gusztáv feljelentést tett a rendőrségen Kovács Lajos ácsmester ellen, aki Szent János-utcai házában lakott és négyhónapi házbérrel adós maradt. A háztulajdonos jóváhagyással szolgáltatta, hogy fizessen. Kovács azonban mindig goromba válasszal ütötte el a dolgot. Özv. Tiedlnek, aki már sokalta a dolgot, az ácsmester butorzatának egy részét lefoglaltatta, a lakást pedig lepecsételtette. Kovács kedden megjelent a régi lakásában, a pecsétet letörte, majd a lefoglalt butorokat strákocsira rakatta és ismeretlen helyre vitette. Az ácsmester ellen a hatóság sikkasztás, pecsételtörés és magánlaksértés címén indított eljárást.

Esik a hó: megjelent az idegenforgalmi rendelet

Bukarest, szeptember 20

Íme itt alább egy kis rendelet. Hat pont mindössze. Nagyszerű kis alkotás. A minisztertanács alkotása. Minden kommentár nélkül előbb a hat pontot nyers fordításban.

1.

Mindazon idegen állampolgárok, akik a hazájukban működő román konzulátusokon igazolni tudják azt a tényt, hogy egészségük helyreállítása céljából látogatnak meg egy román fürdőhelyet, vagy turisztikai célokból jönnek Romániába, vízum és tartózkodási engedély nélkül jöhetnek országunkba. Fenti igazolmányok helyett egy úgynevezett „Bulletin de turisti”-ot kapnak a konzulátuson.

2.

Az összes községi hatóságok, rendőri és egészségügyi hivatalok minden idegen, vagy román turista rendelkezésére állanak. Ezek a hatóságok mindenféle utbaigazítással, felvilágosítással szolgálnak az érdeklődőknek és minden panasz orvoslására készek.

3.

Az összes szállodák, vendéglők, vilák, házak, kiadók szobák, járművek, a lehető legnagyobb kényelemmel, tisztasággal, olcsón szolgálnak ki mindenkit. Azonkívül a kiszolgáló személyzet, vagy a vezetői kötelesek jólnevelten és jó-módorral kiszolgálni a vendégeket.

4.

Mindenféle árakat ki kell függeszteni, nyilvánosságra kell hozni és miként a községi vagy egészségügyi illetékeket, a mai élet színvonalához mértén kell megállapítani.

5.

A fürdőigazgatóságoknál, ahol pedig nincsen ilyen intézmény, a városküzán a panaszok s javaslatok számára könyvet fektetnek fel. A könyvet a helyi hatóságok, valamint két turista jelenlétében a polgármester számozza meg és fűzi össze a panasz- és javaslat-könyvet. A könyvbe minden utas bejegyezheti a panaszát vagy feltünteteli a város szénitására és fejlesztésére irányuló javaslatait. Panasz esetén a helyi hatóságok vezetője köteles azonnal bevezetni a vizsgálatot és a saját felelősségére hozott határozatot köteles a panasz- és javaslat-könyvben a panasz alá bevezetni. Ezeket a könyveket minden város köteles 1933 október 1-15 között a minisztertanács elé terjeszteni felülvizsgálás végett. Mindazok, akik valamilyen ügyben a minisztertanács elnökségének határozatát vagy közbelépését igénylik, a megoldásra váró ügyet egy egyszerű levelezőlapon is bejelenthetik a minisztertanács elnökségének, ahol azonnali határozatot hoznak.

6.

A turista- és idegenlátogatásokra vonatkozó törvények helyes alkalmazását külön megbízottak ellenőrzik. A megbízottak azonnali határozatokat hoznak minden alkalommal, úgy a hivatalos ügyekben, mint az idegenek, vagy látogatók sérelmeinek vagy panaszainak orvoslása ügyében.

*

Szóval — megindult az idegenforgalmi propaganda. Nagyszerű gondolat és nagyon helyes elhatározás. De „miért ilyen későn, levelek hullása, daruk átvizsgálása idején?” Benne vagyunk az őszben. A magasabb fekvésű helyeken már havazik. És ezenfelül: miért csak 1933-ban, amikor 1923-ban is rájöttek már a nyugati államok, hogy az idegen beédesgetése és kiszolgálása kifizetődő üzlet.

De mindegy, ha ilyen későn is jelentkeztek a rendelettel, meg vagyunk elégedve vele. Meg vagyunk elégedve, mert mindenképp vízum-mentességet kapott az idegen és panasz-könyvet kapott a gyanútlan. A vízum — pozitív érték, a panasz-könyv — negatív lelki manna.

Csak egyetlen mondatnál nem vagyunk ehogyan sem kibékülve. Azt mondja a rendelet, hogy az éttermi és egyéb áraknak olyan méltányosnak és alacsonyoknak kell lenni, mint „a községi és egészségügyi taksáknak.”

Szegény idegen: Te sem tudod mire jössz Romániába?

A „TEMESVÁRI KALMÁR”

Véresen komoly, klasszikus tragédia

Cimszereplő: A Weisz — Tragikus hős: A Nisl — Misztériumi jótét-lélek: Az Oszterreicher

Temesvár, szeptember 20

Klasszikus drámaíró, hol késel az éji homályban?

Hol késel, modern Shakespeare, hogy versekbe szedd azt a tragédiát, amit mi úgy nevezzünk, életünk?

Hogy rámutass a nemesen előkelő ura s így szólj: Ime, az új Shylock!

Hol késel, Molière, hogy halálos keserűséggel felkacagj rajtunk?

S hol késel, ódon Aesculap, hogy ütőerünkre tedd kezedet, kitapogassad érverésünket s fáradt, lemondó mozdulattal így szólj:

Teljesen rohadt!... hagyjatok fel minden reménnyel!

WEISZ, MEG A NISL

A klasszikus dráma hőse Nisl Ferenc. Huszonnégy éves és érettségizett. Kisebbségi egyed.

Ezzel már meg is mondtunk mindent.

Mit kezdhet el egy 24 esztendő, teljesen érett, kisebbségi anyanyelvű honpolgár Romániában?

Menjen el állami hivatalba?

Hát elmehet állami hivatalba?

Vagy próbálkozzék meg kereskedelemmel?

Hát tessék mondani, próbálkozzék meg kereskedelemmel?

Vagy kopogtasson be magánvállalathoz?

Hát kopogtasson be magánvállalathoz?

Nisl Ferenc, miután letette az érettségit és kézhez kapta színjeles bizonyítványát, egy üzletbe került. Az üzlet — ez természetes — csődbe ment.

Erre éhezett egy évig.

Ezzel tartozott a csődbnek és ifjú korának.

Ezután berukkolt egy évre.

Ezzel tartozott a hazának, mint államnak.

Ezután koplalt még két évig.

Ezzel tartozott az államnak, mint társadalomnak.

S mikor mindezen túl volt, közvetlenül az éhenhalás előtt, behatózkodott Weisz urhoz, aki jelen drámában, ancl-

nek Shakespeare ha éne, a „Temesvári kalmár” címet adná, a cimszerepet játszsa.

Weisz ur nagykereskedő. A Gyárvárosnak nevezett külvárosban van angro-üzlete.

— En cipőfűzők és fogkefék utcai árusításával szeretnék foglalkozni! — mondta a Nisl.

Ezt a Nisl fölhajtva, halkan, dadogva, értelmetlenül, félig ájultan jelentette be.

Az ember, színjeles érettségivel a háta mögött, mindenképpen nehezen fanyalodik rá a vándorkereskedelemre. De cipőfűzőt és fogkefét árulni... brr! Tudjuk, ez a koldulás egyik neme. Ismerjük azokat az elesett egyéniségeket, akik oda szoktak sompolyogni a kávéházi asztalhoz és azt mondják:

— Két párt tessék öt lejtért!

Az ember unottan és kellemetlenül odanyom két lejt és nem vesz el egyetlen párt sem.

Utcai kereskedelem

Weisz megfontolt és komoly üzletember. Ezt mindjárt igazolni fogják a következők.

Számot vetett az összes eshetőségekkel, lehetőségekkel, várható nyereségekkel és bekövetkező kockázatokkal. S ezután hatszáz lej értékben cipőfűzőt és fogkefét bocsátott Nisl rendelkezésére.

Szabályszerű körülmények között ez a hatszáz lej, amely Weisznek persze csak háromszázba állott, nem volt kétes összeg. Ugyanis Nisl becsületes is. Éppen ezért került az utcára. Ellenkező esetben érvényesülhetett volna.

Weisz jó emberismerő. Láta, hogy nincsen veszély. Ennek ellenére így szólt:

— Nekem van szívem!... Én hitelek magának!

Pedig nem azért hitelezett, mert ez volt, amit a következőkkel azonnal igazolni fognak. Hanem azért hitelezett,

mert keresni akart.

Az emberek azonban, nagy általánossággal, szegyenlik a profitot. Elnevezik léleknek. Nyugatják magukat, hogy azért keresnek, mert nemes az egyéniségük.

A Nisl kiment az utcára, jobboldalán ott rejtgette az érettségit, baloldalán egy kézipult csüngött az áruval.

Nem adott el egyetlen lejtért sem.

A Nisl idegen volt.

Egy kereskedelmi antitalentum.

Igy következett be azután az a fordulat, hogy a kézipultot leakasztotta a nyakáról és felakasztotta egy másik utcai árus nyakába. Ez hangos volt, kiabált, toladott, ajánlott, alkudozott, dicsérte a portékáját, minden eshetőség meg volt arra, hogy két nap alatt tulad az egészen.

— Azután csütörtökön majd leszámolunk! — mondotta a Nislnek. S adok neked száz lej részesedést...

A rendőrségen

Hát leszámolt csütörtökön?

Van valaki ma Romániában, aki leszámol csütörtökön?

Nisl tüvé tette utána egész Temesvárt. A Gyárvárost és a Józsefvárost és az Erzsébetvárost, sőt a legsötétebb Mehalát is. Kétségbeesetten és elfuló lélekzettel kutatta. Az egész vagyona, az egész egzisztenciája, az egész polgári becsülete ott lógott a hűtlen kolléga nyakán.

Aki eltűnt, mintha a föld nyelte volna el. A fogkefék és cipőfűzők elpáráztak, messzebb, mint ahol az ég aláhajol a horizontra.

A Weisz türelmetlenkedni kezdett.

— Egy nap!... Egy nap!... — hebegte riadtan Nisl.

Egy nap múlva Weisz, a jószívű inge-rült volt már.

— Délután!... Biztosan délután!...

Harmadnap a Weisz bement a rendőrségre. Néhány óra múlva előállították a Nisl is. Nem tagadott. Azonnal beismer mindent. De hát mit csináljon?

Ott állott a rendőrtiszt urak előtt, a felháborodott Weisz mellett, rongyosan, elkopva, kisírt szemmel, vörös orral.

— Szóval beismeri? — kérdezte még egyszer a biztonság okáért a jószívű Weisz.

— Igen, beismerem... de tessék beátni... én nem tehetek róla... tessék a feljelentést vissza...

A Weisz elgondolkozott.

— A feljelentést vissza? — kérdezte tépelődve. Szóval a feljelentést vissza?... Nos jó, én visszavonom, ha — ideadja a télikabátját?

Ugy-e, hallott már az olvasó a temesvári rendőrségről?

Istenemre, nem emberbaráti hely. Nem itt nem akarunk eseteket felemlíteni, se

régi cikkeinkből idézni, se dolgokra és emberekre hivatkozni, de tessék elhinni, hogy a rendőrség általában nem humanista alakulat.

Rideg és sok mindenhez edzett egyéniségek képezik az intézmény törzsgárdáját.

De arcukba szökött a vér, amikor Temesvári Kalmár, ez elkésett velencei utód, alkudozni kezdett.

— Télikabátom? — felelte a Nisl. — De nekem nincs télikabátom...

— Hát akkor más ruhát!

— Nincs semmi ruhám... már tavaly eladtam... ingem is csak ez az egyetlen van...

S ezzel rámutatott kissé megtépzott garderobjára.

— Nos, — mondotta a Weisz könyörtelenül — akkor nem marad más hátra, minthogy a rendőrtiszt ur vezettesse át ezt a fiut az ügyészségre.

Tudják önök, mi az az ügyészség?

Nemcsak annyit jelent, hogy valaki vizsgálati fogságban ül, azután bíróság elé viszik, elítélik és büntetést előíratják.

Hanem azt is, hogy homlokára egy örök, lángoló bélyeg nyomodik, az ítélet, amely — hiába, ilyen az erkölcs! — nem mulik el soha.

A cipőfűzőért és a fogkeféért, amellyel a kolléga, oldalán a kézipulttal, már messze-messze jár, ahonnan többé nincs visszatérés, csak a legközelebbi razzia után, toloncuton és bérmentve.

*

Egy pékmester ment keresztül a rendőrségi szobán: Oszterreichernek nevezik.

Belenyúlt a zsebébe és kifizette a Weisznek a 600 lejt.

Tehát háromszázat keresett.

A Nisl pedig kibögtött szemekkel kifordult az utcára.

De tessék mondani, mihez kezdjen most? Menjen hivatalba?

Hát menjen hivatalba?

Próbálkozzék iparral?

Hát próbálkozzék iparral?

Hát megoldotta a Weisz 300 lejes nyereségével azt a társadalmi problémát, amelyen, úgy-e, kedves Molière, maga rémkészerűen kacagna?

Hát megoldotta?

Mondja, maga Nisl, hova megv?

Megnyugtatózásra közölhetjük, hogy nemsokára mindnyájan elmegyünk maga után.

Erdély kereskedői Bukarestben demonstratív gyűlésre készülnek

Brassó, szeptember 20.

Az Erdélyi Kiskereskedők Szövetsége, a Sfiatul Negustoresc bukaresti központjával karöltve, október hó folyamán Bukarestben demonstratív nagygyűlést megrendezését tervezi. A nagygyűlésen a kereskedők sérelmeit tárgyalják meg, így többek között tiltakozni fognak az adórendszer, a könyvelési és a házalási rendszer ellen.

Egyidejűleg az Erdélyi Kiskereskedők Szövetségének titalmérési szakosztálya is részt vesz ezen a gyűlésen, ahol követelni fogja a sérelmezett községi bírléleteknek teljes eltörlését, azonkívül az engedélyilletékeknek a mai nehéz gazdasági viszonyokhoz mért leszállítását. Ertesztésük szerint az italmérők brassói központja vezetésének egyik elnöke, E. Bucici, lépéseket tett több szenátor-nál és országgyűlési képviselőnél, hogy az ujjonnan megnyíló ülészakon szólaljanak fel e sérelmek ügyében.

Az országos jelentőségű nagygyűlés időpontja nincs még megállapítva, annyit tudunk csak, hogy a parlament megnyitásával egyidejűleg akarják megtartani ezt a gyűlést is.

A nagyszabásúnak ígérkező tömegmegmozdulásra eddig tízenegyzet vármegye jelentette be részvételét.

— A HARGITÁN IS ESİK A HÓ. Csikszredáról jelentik: Az abnormálisan hideg időjárás egyenesen kétségbeejtette a csikmegyei gazdatisadalmat. A levegő minden átmenet nélkül annyira lehűlt, hogy a Hargitán esik a hó és a völgyekben az eső. A gabonák részben keresztekben nedvesen, részben pedig lábbon fekszik a földken. Ilyen időjárás mellett betakarításukra gondolni sem lehet. Amennyiben rövidesen nem fog változni az időjárás, Csikmegye kétségbeesett nyomor elé néz. A brassókörnyéki hegyekben is esik a hó. A Nagykőhavas 30 centiméteres hótakaróján színek a kirándulók.

HÉT LEJÉRT PIRITÓS

avagy

Mit lát az éhes ember, ha Cenkalja országában kódorog?

Brassó, szeptember 20.

A sarokra beügetett Krupka hácsi. Fentnevezett ur virstlit, szafaladét és fokhagymás pirítóst árusít. Alulirott nem játszik makaót, nem eszik maltert, nem okoz kormányválságot, nem dönt fel villamost, nem huz meg vészféket, nem hamisít váltót és nem hord pofaszakállt, de meg vagyon ama rossz tulajdonsága, hogy szerfelett kedveli a fokhagymát.

A fokhagymás ára hét lej volt. Alulirott nem birt hét lejell e pillanathban, de abban az elképzelhetetlen esetben, ha része is lett volna eme földi kincsben, e pénz a következő halaszt-hatatlanul szükséges dolgok beszerzésére lett volna illetékes: egy adag vacsora, egy pár cipőfűző, egy darab fogkefe, fogpor, zokni, nadrágtartó, kávé, cukor, kenyér, alsónadrág. Ha mindezek beszeresztettek, a maradék pénzen lehetett volna egy zsilettet venni, ceruzát és esetleg bélyegeket.

Ilyen körülmények fennforgása alapján alulirott kénytelen volt hátat fordítani a piros rotnak és felfedező korutra indulni a meglehetősen frigid "ernészetű" mélabus fényeffektusokkal teletűzdelt szeptemberi éjben.

CENKALJAORSZÁG TITKAI

Mehetett volna e sorok szegény írója meleg fészkebe is, habcibés dűnyhája pihenni, ha a következő okok nem szól-tak volna eme feltétlenül kedves ötlet-nek ellene. A háziasszonyok — bizonyá-ra kedves mamájuk az okai — rémesen szeretik a pénzt. Nagyon szeretik a pénzt — elsején. Ha a szobaur egy kicsit ügyes és helyénvalóan nagyságos asszonynak címezi a házínénit, szerezhet esetleg tizen-öt napi haladékat. De hogy egy házias-szony, aki a mult havi házbérből nem hogy egy lejt sem látott, hanem botor fő-vel hetvenkét lej huszonöt bani gyors kölcsönt, valamint harmincegy és fél rántottát ugyanennyi uborkával és azon-kivül három rendbéli mosást investált aegédes szellemű lakójába, hogy ez a megcsalatozott delnő, hogy ez a kiját-szott Ophélia, hogy ez a bűnbevit Izolda, valaki akárkinek tizenhatodikán este elhagyja azt, hogy holnap egészen bizto-san édes nagyságos asszony, — hát eb-ben kételkedni egészen jogosan lehetett. Ezért indult el alulirott felfedezni Cenkaljaországot. Tettéknek oka: a fok-hagyma és a háziasszony.

PROLÓGUS

A huszadik század emberét az jellem-zí, hogy lát. Szemével átlát, áthatásit a bő-rön, gummikesztyűjével a legfájdóbb seb-be is belekotor. Alulirott a huszadik szá-

zad embere. Ennélfogva lát és tud tapin-tani. A meglátottak és megtapintottak imígyen következnek:

FETTER, A SAJTOS

A fal tapétás, eltűnik. A szobában fe-hér vaságy, falvédő, az ágy mellett pi-ros ronggyal befogott lámpa. Fetter, a sajtos, ül egy széken. Agglegény és so-vány. Kopaszkodik és elől kiáll egy fo-ga. A foga sárga és visszataszító. Fetter Hugo Victor: A tenger munkásait olvas-sa. Az ajtó kinyílik, bejön rajta Éva. Éva urilány, egy kicsit elmúlt huszon-hat.

— Szabad? — kérdi játékosan a lány.
— Hát persze, hogy szabad, aranyos Évike, felel a sajtos.

— Olvas, olvas? — kérdi a leány.
— Olvasok, igen, olvasok, kezitsőko-lom. Nahát, hogy milyen szenzációs ez a Victor! Mit mondjak magának? ...

(Éva magában): *Hogy mit mondjon nekem, mit mondjon? Mondja azt, hogy Éva drága, én látom, magácska hervadoz-ni kezd már. És azt is tudom, miért jön maga a szobába, Éva. Évike, legyen a feleségem. Mondjon ilyeneket, Fetter ur és én nem nézem a kiálló fogát, azt az utálatos lepetyedt száját és boldogan len-nék a maga felesége, Fetter ur...*

Mit mondjak magának, szenzációs! Ma-gának nem tetszik?

(Hogy nem tetszik? Hej, de tetszenék, islenkém, ha nem kellene felni attól, hogy ma-holnap felmond a Waldmann és nem kéne busulni azon, hogy Bauer megfe-nyegegetett, hogy beperel, ha nem fizetünk és ő, de mennyire tetszenék, ha lehetne már egyszer a szemébe kacagni Klárinak, aki nemrég esküdtött és az esküvőn olyan gyönyörű szánakozással nézett rá: mi lesz Veled már, te szegényke? ...)

És így tovább. A Fetter ágya vetve van. A sajtos nem álmós. Évi igen, de jó lenne hitvesi ágyának az a vaságy!...

Valahol a külsőszák mögött. Évi, Évi-kém, hol vagy, fiam. A leány indul. Fetter egy mozdulatot tesz. Évi visszafordul. Tetszik valami, Fetter ur? A férfi: nem semmi Évike. A leány félénken kisur-ran. Ma sem sikerült.

ZIMMEL UR, A BOLTOS ÉS KEDVES NEJE, SZUL.: KUM-MELWEISZ...

Fel kell ágaskodni, a szoba magasan van: félemelet. A szobába falépcső visz fel. Hideg. Boltives ablakai vannak. Ge-rendás padlás. Zimmer ur kiskereskedő. Kenyeret, szalonnát, paprikát mér ki, eb-ből éldegél. A felesége Kummelweisz Iri-derika, alacsony, szőrtőlő asszony. A szoba tiszta. Van benne egy széles hátú

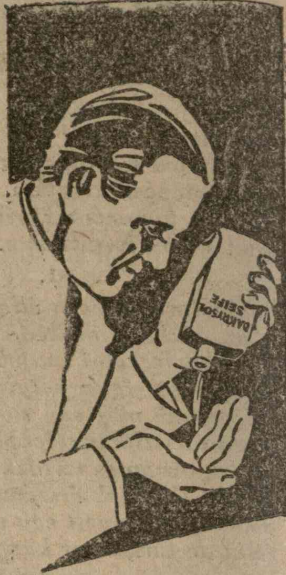
Dakrysol-szappan

(semleges, tulzsírozott, kéntartalmu szappan)

Aki haját minden héten felváltva tulzsírozott, kéntar-talmu Dakrysol-szappannal és tajassárgával mossa és ezenkívül naponta bedörzsöli fejbőré a Dakrysol hajtáp-szerrel, a lehető legcélszerűbb hajápolást üzi. A Dakrysol-szappan és tojassárgája alaposan megtisztítja a fejbőrt, anélkül, hogy izgatná, vagy kilugozná. A Dakrysol haj-tápszer viszont táplálja és növesre serkenti a hajgyökereket.

A korpaképződést, hajszírosságot és hajhullást ezzel biztosan kikerüljük. A haj ujanövése mindig bekövetke-zik, ha a hajgyökök még életképesek.

Dakrysol hajtápszer és szappan minden e szakmába vá-gó tüzetben kapható.

Professor Dr. F. SIGMUND, fiziológ. laboratóriuma, Stuttgart.

kályha, stélázi, egy nagy láda, egy kis láda, ágyak.

Zimmel ur befejez valamit: Na mer azért...

Csönd.
Aztán az asszony: Megin ötven bálnal olcsóbb a kenyér. Megin kár. Aztán min-den átmenet nélkül: Kuckeráné.

A férj: Mit mondasz?

— Azt mondom: Kuckeráné.

A férj: Kuckeráné?

A feleség: Igen.

— Bolond vagy.

Az asszony: Te meg egy vén trotli. Mit akarsz te Kuckeránétól? Mit kell nekod egész nap az ő kövér tokáját nézni, meg a hunyorgató szemét nézni? Na, erre mit mondsz?

— Annyit mondok, bolond vagy.

— Te meg egy vén trotli A Kuckeráné kell neki. Augusztus harmadikán tizen-egy órákor mult el ötvenhárom éves és Kuckeráné kell neki. Te alamusz! Te ko-pasz! Te vagy egy férfi? Te nem vagy egy férfi. Te egy trotli vagy.

A férj: Aludjunk.

Az asszony: Kuckeráné.

Elfújja a lámpát. Ledöglöknek. Meg-halnak másnapig.

KIS UR, A FODRASZ ÉS SARI, A LÁNY

lászának egy kék meszes fal mögött. Sári kisasszony, aki kenyeret árul egy vendéglőben, éppen most jött haza. Hi-deg az éjszaka, amikor elment inletem, láttam, fázott az egyedüllétől. Tempó-san vette át a kerítést a kapukulcsot, próbálgatta, csikorgott a vas, aztán ki-nyílt a kapu. Sárinak a szobája nem kü-lönbejáratu. Át kell járni a Kis ur szo-báján.

Sári benyit a sötét szobába, csendes-cen, csendes-cen, hogy fel ne ébressze a fod-rászt. Kis ur nem ébred fel. Tudniillik

Kis ur nem alszik. Az ágyon ül és várja Sárikat a sötétben, ahogy becsukódik az ajtó, rá is szól: Sárika kedves.

A leány visszahököl.

— Na, ne ijedjen meg, én vagyok. — Mit akar? — Sárika édes... És Sárika aztán újra Sárika.

A következő percben Sári, a lány fe-je, Kis ur, a fodrász mellén hever.

Ezek az ellágyulás percei. És először félénken, aztán bizalmasabban. Összintén beszélni kezd Sári és mond és mond.

A kis fiu szédülten hallgatja:

— És én nem lehettem a Györgye fele-sége, mer kauciót kellett volna letenni szegénynek és nem tudott pénzt kapni és elhagyott. És nekem, se apám, se anyám és én azóta dolgozok és én becsü-letes vagyok és már annyian piszkoskod-tak, így, mint maga, Kis ur és én nem diültem be, mer szegény lányom nincs más vagyona, mint a becsülete és most engedjen el, de azért jó volt beszélgetni egy kicsit...

Kis ur lassan elengedi a lányt. A lány lassan megy az ajtó felé. Kis ur áll és néz a lány után. Kis ur gondolatait körül-belül így lehetne kifejezni:

— Petrőleum... — Petrőleum, mondja ki, aztán, petrőleumos volt a haja. — É ezzel a vigasszal fekszik be a hideg ágy-ba.

ZARADÉK

Azután a kinyitott szembe behullt az első csepp eső és Cenkaljaország térdire ráult a köd.

A dér kinyitotta a száját és ráfújt a nagykabátra. A szobák csukott ablakai mögül kijött a szegénység, a titkolt be-tettség, a megölt öröm, a kicsufolt jószág és a kismiberek szíve kidobogott az ut-cára és úgy ütögetett a csöndes sötétben, mint az üres szobában a lépés.

Salamon Ernő

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó 4 lej, vastag betűkből 8 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Állás-keresőknek, vagy ugyan-azon szövegű hirdetés négyszeri feladásánál 25% engedmény. A hirdetési díjak előre fizetendők. Tümpéldant nem adunk.

Vétel-eladás

MARABU keltetőgép 170-es valamint műanya kifogástalan állapotban, elköltözés miatt olcsón eladó. Megtekinthető: Brassó, Hosszu-u. 155. 12813

Férfi sportharisnyák hat-szorosan megerősítve 45 lej-ért Gross Ferenc harisnyagyá-rában, Kapu-utca 38. (udvar-ban). 12532

Keresek üzembépes 2 réti sikszitát. Szabó Lajos, Atid, Odorheiu. 12959

Állást nyer

Nőifodrászsegédet keresek azonnalra. Perfekt villany, víz- és vasondalálót. Elsőren-dű munkaerők ajánlatait ké-rem. Fizetés 2000 lej, koszt, lakás. Frizeria Liesko, Giur-giu, Str. Portului 4. 12958

Felölsszerkesztő: Kocsis Béla

Lakás

KERESEK egy, esetleg két szoba, konyhás, fürdőszobás modern lakást október elsejé-re. Cimeket „Gyermektelen házaspár” jelígre a kiadóba kérek. 12662

KIADÓ egy vagy két szoba, butorozva, vagy üresen, für-dőszoba használatlalt Mindkét szoba külön-külön bejárattal, fürdőszoba mellett. Központ-tól nem messze, portmentes, csendes utcában. Bővebb fel-világosítást 8-3-ig a kiadó-hivatalban. 12382

BOLONYABAN, a BELVA-ROS TÖSZOMSZÉDSÁGA-BAN KERTRENYILŐ 2 szo-bás modern lakás október 1-től kiadó. Mester-utca 7. A lakás megtekinthető délelőtti 10-1 óráig. 12956

2 szobás, konyhás utcai la-kás emeleten 1500 lejért ok-tóber elsejétől kiadó. Brassó Hátulsó-utca 29. 12957

Vegyes

Bukaresti zsidócsalád elvált-lalna iskoláslányt teljes ellá-tással. Érdeklődni: Brassó. Közép-utca 36. 12942

ADY összes versei, olcsó propaganda kiadásban. 572 oldal. 1044 vers. egész vászon-kötésben, ára csak 500 lej. Kapható a Brassói Lapok könyvostályában, Brassó. Kapu-utca 56-58., (az udvar-ban). 12956

A HAZIKIRASZAI KEZI-KÖNYVE. Krbekné kitűnő munkája alapján a legegysze-rűbb és a legkülönlegesebb téstízták mindenki házáig ké-szítheti. A legjobb cukrászd-othon negy-danvvi költségge Ára félvászon kötésben 40 lej

Ha bármilyen könyvre

van szüksége legyen az regény vagy szakkönyv, szin-darab, diva lap, vagy kotta, forduljon bizalommal a Brassói Lapok Könyvostályához, Brassó.

OLVASSA és TERJESSZE!

Hogyan éljen a mai ifjuság?

A szexuális függetlenség haszna, kára és tanulságai.

Mit szabad a lányoknak?

Mit szabad a fiuknak?

Tartalomjegyzékből: Szexuális szabadság vagy szexuális függetlenség. — Nemi rettség, nemi élet. — A nő felszabadu-isa, az ifjuság szabadsága. — Az ifju-jug szexuális arevonala előtt. — Lányok fiuk a szabadszerelmben. — A ser-ültség kora, pubertás. — A pájtásházás-ág. — A házasság akadályai. — Ugy és izzt szabad-e a lányoknak, amit a fiuk-nak. — A fiuk nemi élete a házasságon innen. — Az ifjuság nemi sorsa. — A ne-mi betegségekről. — Hogyan éljen a mai ifjuság, hogy a tegnapi embernél boldo-gabb lehessen?

Írta: Wallenstein Árpád szakorvos.

Kapható a

Ára 60 lej

Brassói Lapok könyvostályában.

Küzdelem néplink egészségéért

Dr. VENDE JANOS tanársegéd

A nemi betegségek

okol, tünetei, kezelése, védekezés 60 Lei

Dr. FÖIDES LAJOS főorvos

A női betegségekről

Megelőzés, védekezés Hasznos tudniva-lók egészséges és beteg nőknek!

Ára 102 lej. — Kapható a

Brassói Lapok Könyvostályában

Vidékre való szállításnál portót felszámítunk.

Minden eddigi romániai könyvsikert felülmúló szenzációs újdonság

KÖVESS ISTVAN:

A vörös fogaskerék

(500 nap Lenin országában)

Ezt a könyvet mindenkinek el kell olvasni! Szovietorszag borzalmas belső tusaiat filmszerűen adia és könnyen, mindenki al-tal érthetően szöletatja meg a vörös fogas-kerék törtélt vértizzadó, vagy magas állas-ban lévő és luxusatókon járó személyeket. Ezt a könyvet nem lehet addig letenni amíg végig nem olvastuk.

A könyv ára 40 lej. — Portóköltség 10 lej

Kapható vagy megrendelhető a

Brassói Lapok Könyvostályában

Kiadó, lap- és nyomdatulajdonos: Lap- és Könyvkiadó R-t. Braşov—Brassó